AHMED-İ YESEVİ'NİN RUMELİLİ BİR TAKİPÇİSİ

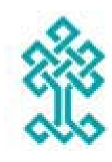
ÜSKÜPLÜ ATÂ

TUHFETÜ'L-UŞŞÂK

HZL.: İ. HAKKI AKSOYAK.

ANKARA

2006

©
T. C. KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI
KÜTÜPHANELER VE YAYIMLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

3201
KÜLTÜR ESERLERİ

452
ISBN 978-975-17-3429-7

www.kulturturizm.gov.tr

e-posta: yayimlar@kulturturizm.gov.tr

Bu kitap internet ortamında ilk kez yayımlanmaktadır.

2. Öz Geçmiş

26.05.1967’de Almanya’da doğdu. lisans (1990) ve yüksek lisansını (1995) Ankara Üniversitesi’nde tamamladı. 1991-1998 yıllarında Cumhuriyet Üniversitesi’nde asistanlık yaptı. 1999’da doktorasını Gazi Üniversitesi’nde yaptı. 2002’de doçent 2009’da profesör oldu. Halen GÜ. Fen-Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü öğretim üyesi olarak görevini sürdürmektedir.

3. Özet (Türkçe)

Üsküplü Atâ *Tuhfetü'l-uşşâk (Aşıkların Hediyesi)* adlı eserini muhtemelen 1505-1506) yıllarında tamamladı. Tuhfetü'l-uşşâk 1413 beyit içeren bir mesnevidir. Atâ eserini herhangi birine sunmaz. *Tuhfetü'l-uşşâk*'ın konusu sufi terimleri ve meşhur sufilerdir. Eser Kâtibî'nin *Tecnîsât* adlı eserine naziredir. *Tuhfetü'l-uşşâk*'ın önemi eserin baştan sona kadar cinas sanatı ile yazılmasıdır. Eserinin son beyitlerinde Atâ Ahmed- i Yesevî dervişi olduğunu ileri sürer. O zamana kadar Anadolu Yesevî dervişi olarak Emir Buharî ve Ahmed İlahî daha tanınmıştı. Atâ bu kişileri Yesevî'nin dervişleri olarak zikretmeyi ihmal etmez.

Özet(İngilizce)

Atâ from Üsküp (Scopi) finished his *Tuhfetü'l-uşşâk : Curious of the Lovers* probably 1505-1506. Tuhfetü'l-uşşâk was a mathnavi which consisted 1413 couplets. Atâ didn't presented his work to anybody. *The Curios* is on terms on sufism and Sufi saints. *Tuhfetü'l-uşşâk* was an imitation (nazira) of Tecnisat of Kâtibî. İt is important that *Tuhfetü'l-uşşâ*k was written equivocal allusion (cinas) İn his last couplets Atâ confessed a dervish of Ahmed-i Yesevî. Because of that in that time only Emir Buharî mentioned Ahmed-i Yesevî's dervish in Anatolia. And also Atâ listed Emir Buharî and Ahmed İlahî as a Yesevi's dervish in *Curios*.

4. İçindekiler

İÇİNDEKİLER

5. Ön Söz

ÖN SÖZ

Büyük mutasavvıf Hoca Ahmed-i Yesevî “Hikmet” adlı şiirleriyle kültür tarihimizde yeni ufuklar açtı. Bu etki ile Hakim Ata, Uzun Hasan Ata, Seyyid Ata, Sadr Ata, Bedr Ata, Mansur Ata, Sait Ata, Süleyman Ata ve Zengî Ata gibi pek çok Yesevî dervişi yetişti. Üsküplü Atâ da kendisini Yesevî dervişi olarak kabul eden bir şairdir. Kaynaklar Şairin Divan’ı ile Tuhfetü'l-uşşâk mesnevisi ile Mevlit (?) adlı eserleri bulunduğundan söz ederler. Atâ’nın Divanı’nın tam metni elimize ulaşmamıştır. Tuhfetü’l-uşşâk’ın şimdilik iki nüshası elimize ulaşabilmiştir.

Eser, İran şairi Kâtibî'nin Dehbâb (Tecnîsât) adlı mesnevisinin kısmen çevirisidir. Şair, eserine yer yer eklemeler yaparsa genellikle Dehbâb’a bağlı kalır. Tuhfetü’l-uşşâk’ın özgün yerleri Atâ’nın AHMED-İ YESEVÎ'ye bağlılığını ifade etmesi; Nakşîliğin kurucusu HOCA BAHAEDDİN'i (ö.1389), EMÎR BUHARÎ'yi, EMİR BUHARÎ’nin şeyhi ve bu ekolün Anadolu’daki ilk temsilcilerinden ABDULLAH İLAHÎ'yi saygıyla anmasıdır. Böylece XVI. yüzyılın ilk çeyreğinde olgun yaşta bulunan bir Osmanlı şairinin eserinde bir yandan AHMED-İ YESEVÎ bir yandan da nakşî ekolünün temsilcileri aynı anda anılmıştır. Anadolu sahasında Emir Buharî ile ilgili ilk manzum övgüler de metnin dikkate değer özellikleri arasındadır.

Tuhfetü’l-uşşâk’ın üç nüshası bilinmektedir. Ankara Millî kütüphane ve Saraybosna Kütüphanesi nüshaları elimizdedir. Prof. Dr. Fuat KÖPRÜLÜ, özel kütüphanesinde bir nüshası olduğunu söylüyorsa da bu nüsha elimize ulaşamamıştır. Tuhfetü’l-uşşâk’ın adı, Saraybosna nüshasının başında *Uşşâknâme* biçiminde ise de, elimizdeki iki nüshada şairi eserinin ismini Tuhfetü'l-uşşâk olarak anar.

I. Bölüm'de, Üsküplü Atâ'nın hayatı, eserleri ve edebî kişiliği hakkında kaynakların verdiği bilgileri bir araya getirdik.

II. Bölüm'de, Tuhfetü'l-uşşâk hakkında kaynaklardaki bilgileri verildi ve mesnevi biçim ve içerik bakından incelendi.

III. Bölüm'de Tuhfetü'l-uşşâk Kâtibî'nin Dehbâb'ı ile karşılaştırıldı.

IV. Bölüm, Tuhfetü'l-uşşâk'ın metnine ayrıldı. Metin eldeki iki nüshanın birleştirilmesi ile oluşturuldu. G nüshası harekelidir. A nüshasının beyit sayısı ve bölüm başlıkları G'den fazla ise de kelime tercihleri bakımından G daha isabetlidir. Metni oluştururken plân bakımından A nüshasını esas aldık. A nüshasını da Kâtibî'nin Dehbâb'i ile karşılaştırarak. Bu karşılaştırma sonucunda III. Bâb'dan bir hikâyeyi II. Bâba aldık. İki nüshayı karşılaştırırken tercihleri isabetli olan G nüshasına ağırlık verdik.

Kâtîbî'nin Dehbâb'ı 10 bâb ve her bâbta 5 hikâye planı üzerine kurulmuştur. Tuhfetü'l-uşşâk'ın plânı da aynıdır. Ancak Dehbâb'ın nüshalarında eserde açıklanan plâna uyulmadığı görülüyor. Tuhfetü'l-uşşâk'ın nüshaların da plân bakımından aksaklıklar vardır. Önce Tuhfetü'l-uşşâk'ın nüshalarını kendi içlerinde karşılaştırdık. Daha sonra da Kâtibî'nin eserindeki nüshaları mukayese ettik. Bunu sonucunda G nüshasında 8. bâbını ve en başa aldık; bir hikâyenin de yerini değiştirdik. Bütün bunlara rağmen 10 bâb ve her bâbta beş hikâye olması gerekirken bazı bâblarda hikâye sayısı 5'e ulaşmazken bazılarında ise 5'ten fazla olarak kaldı. Plândaki bu problemin giderilmesi Dehbâb ve Tuhfetü'l-uşşâk üzerine bu açıdan yapılacak çalışmalara bağlıdır.

V. Bölüm'de metnin dizini verildi.

Metinde okuyamadığımız ibareleri olduğu gibi yazdık. Silik yerleri üç nokta ile belirttik. Metne yaptığımız eklemeleri parantez ile gösterdik.

Anlaşılamayan beyitlerin yanına soru işareti koyduk.

Çalışmalarım sırasında pek çok kişiden yardım gördüm. Öncelikle olumlu eleştirileri ile çalışmalarımıza her zaman destek veren hocam Prof. Dr. Mustafa İSEN'e şükranlarımı sunarım. Çalışmamız hacimli olmasa da yayına hazırlanması uzun bir zaman dilimini aldı. Üsküplü Atâ'nın Tuhfetü'l-uşşâk'ın mesnevisi'nin bir nüshasını Ankara Millî Kütüphane'de 1993 yılında tespit ederek yayına hazırladık. ve hazırladığımız eser hakkında bir de makale yayınladık. Daha sonra aynı eserin *Uşşâknâme* adıyla kayıtlı bir başka nüshası üzerinde yüksek lisans tezi yapıldı. Tezi hazırlayan Seyfullah TÜRKMEN ile iki nüshayı karşılaştırarak eseri birlikte yayınlama düşüncemiz kendilerinin çalışmalara katılamaması sebebiyle sonuçsuz kaldı. Kendisinin de iznini alarak eser üzerinde tek başına çalışmayı sürdürdük. Seyfullah TÜRKMEN’e gösterdiği anlayış, iyi niyet ve yardımından dolayı teşekkür ederim. Bu arada Atâ ile ilgili makalemizin yayınlanması üzerine sayın M. Ali TANYERİ, Atâ şiirlerini içeren bir dosyayı bize vermek lütfünde bulundu. Sayın TANYERİ'ye lütufkârlığından dolayı burada bir kez daha şükranlarımı sunarım. Ayrıca Atâ'nın şiirlerinin bulunduğu dosyanın ulaşmasında samimî yardımlarda bulunan Doç. Dr. Hatice AYNUR'a teşekkür ederim. Atâ'nın Edirneli Nazmî'nin mecmuasında bulunan gazellerini gönderen değerli arkadaşım Doç. Dr. M. Fatih KÖKSAL’a da katkılarından dolayı teşekkür ederim. Ayrıca bilgisayarla ilgili konularda yardımlarından dolayı öğrencim İncinur Atik GÜRBÜZ ve Mehmet GÜRBÜZ’e teşekkür ederim.

İ. Hakkı AKSOYAK
Ankara 2004

6. Kısaltmalar

KISALTMALAR

A.:Arapça
akk.:akkuzatif
bk.:bakınız
C. Cilt.
DTCF:Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi
F.:Farsça
gen.:genetif
H.:Hicrî
Haz.Hazırlayan.
Hz.Hazret
ib.:ibare
iy.:iyelik eki
Ktp. Kütüphanesi.
M.:Milâdî
nr:numara.
ö.a.:özel ad
s.sayfa.
S.Sayı.
TDAY:Türk Dili Araştırmaları Yıllığı
TDED:Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi
TDK:Türk Dil Kurumu
TTT:Türk Tarih Kurumu
y.a.:yer adı

7. Müellif'in hayatı ve eserleri …

I. ÜSKÜPLÜ ATÂ

A. Hayatı

Üsküplü Atâ'nın ne zaman ve nerede doğduğu belli değildir. Bir müddet kadılık yapan şair, 1523'te vefat eder. Atâ'dan söz eden kaynakların hepsi şairin Üsküplü olduğunu ve ecdâdının Acem diyarından geldiğini kaydeder. Şairin, kendisinin Ahmed-i Yesevî neslinden geldiğini iddia etmesi de tezkireler tarafından özenle kaydedilir. Atâ, *Tuhfetü'l-uşşâk* mesnevisinin sonunda Ahmed-i Yesevî neslinden geldiğini iddia eder. Kaynaklara göre şair, eğitimini yarım bırakır. *Tuhfetü'l-uşşâk* mesnevisinde de bilim öğrenerek ömrünü boşa geçirdiğini; sarf, nahiv, mantık, felsefe, riyazî, bedi, beyan ve maanî okuyarak dünyevî bilimleri tahsil ettiğini; ancak Tanrı'ya ulaştıran ilimin daha önemli olduğunu anlatıyor: Eğitimini yarıda bırakan şair, Nakşbendî mektebine girer ve Üsküp'te inzivaya çekilir. Bu ekolde pek çok "müşahede" ve "mükâşefe"ye sahip olur. *Tuhfetü'l-uşşâk* mesnevisinde bu konuda somut bilgiler de vardır. Emîr Buharî vasfındaki beyitlerde Nakşîliğin kurucusu Hoca Bahaeddin'i (ö.1389), Emir Buharî'nin şeyhi ve bu anlayışın Anadolu'daki ilk temsilcilerinden Abdullah İlahî ve Emir Buharî'yi saygıyla anar:

Emir Buharî hakkında Anadolu sahasında Lâmiî Çelebi ile Mollâ Murat'ın manzumeleri bulunmaktadır. Bu durumda Anadolu sahasında Emir Buharî ve Abdullah İlâhî'den manzum olarak ilk söz eden şairlerden birisi de Üsküplü Atâ'dır.

B.Eserleri

Kaynaklar şairin *Tuhfetü'l-uşşâk* ve Mevlid adlı eserlerinden söz eder. Mevlit ele geçmemiştir. Çeşitli mecmularda şiirleri görülüyorsa da divanının tam bir metnine ulaşılamamıştır.

Atâ'dan söz eden kaynakların hepsi şairin Üsküplü olduğunu ve ecdâdının Acem diyarından geldiğini kaydederler. Şairin kendisinin Ahmed-i Yesevî neslinden geldiğini iddia etmesi de tezkireler tarafından özenle kaydedilir. Şair, elimizdeki tek eserinde de hem Ahmed-i Yesevî'ye hem de Nakşî ekolünün önde gelenlerine bağlı olduğunu açıkça dile getirmektedir. Ayrıca şair, mesnevisinde eğitimi hakkında da bilgi verir.

Kaynaklar, Atâ’nın *Divan* ve *Tuhfetü’l-uşşâk* adlı iki eserinden söz eder. Atâ’nın *Tuhfetü’l-uşşâk* mesnevisini 1505-1506 yılında tamamlamıştır. Aruzun *fâilâtün fâilâtün fâilün* vezni ile kaleme alınan bu mesnevi 1413 beyittir. Eser on bölümden oluşmaktadır. Bölümlerde işlenen konular şunlardır:

I. Bâb: Aşk,
II. Bâb: Bezm ve Sohbet,
III. Bâb: Kendini Beğenmişliği Terk Etmek,
IV. Bâb: İzzet,
V. Bâb: Herkese İyilik Yapma,
VI.Bâb: Kötülükten Vazgeçmek,
VII. Bâb: Kanaat,
VIII. Bâb: Yaşayış Tarzı,
IX. Bâb: Herkesle İlişkiyi Kesmek,
X. Bâb: Hakk’a Yakın Olmak Konusunda.

Tuhfetü’l-uşşâk, her bâbda 5 hikâye olmak üzerine 10 bâbdan oluşur. Eserin plânı ve hikâyeleri İran şairi Kâtibî’den alınmıştır. Ancak *Tuhfetü’l-uşşâk*’ta plân bakımından aksaklıklar vardır.

Tuhfetü’l-uşşâk, İran şairi Kâtibî’nin “*Dehbâb*” yahut “*Tecnîsât*” adıyla bilinen Farsça eserinin ilâveli bir tercümesidir. Atâ, tercüme için İran şairleri içinde Kâtibî'yi; Kâtibî'nin mesnevilerinin arasından ise *Dehbâb* (*Tecnîsât*) ’ı seçmiştir. Şair, böyle bir tercümeyi hem Türk dili ile böyle bir eser vermek hem de Kâtibî'den daha sanatkârâne bir eser ortaya koymak amacıyla gerçekleştirmiştir. Şairin Türkçe’nin Farsça'dan güzel bir dil olduğunu söylemesi Türkçe’ye olan sevgisini ortaya koyar. Anadolu Türkçesi ile söylenirse, görenlerin Farsça'dan bıkacağını; Farsça söylemenin kolay, Türkçe tecnisin zor olduğunu ifade etmesi de yaptığı işin zorluğunu ve eserinin önemini vurgulamak içindir. Şairin tercüme için *Dehbâb*’ı seçmesinini ikinci sebebi *Dehbâb*’ın muhteva bakımından Ahmed-i Yesevî’nin hikmetleriyle olan yakınlığıdır. *Dehbâb*’ın hikâyelerde işlenen temel ahlâkî ilkeler, Yesevî’nin hikmetlerinin de belli başlı konusudur. Dolayısıyla Atâ’nın böyle bir eseri tercüme etmesinin sebepleri arasında Ahmed-i Yesevî’ye olan sevgisi ve bağlılığı sayılabilir.

Dehbâb ile *Tuhfetü'l-uşşâk*'ı karşılaştırdığımızda *Tuhfetü'l-uşşâk*'ta Giriş bölümü daha teferruatlı hale getirilmiş; diğer bölümlerde yer yer eklemeler ve çıkarmalar yapılmıştır. Kâtibî'nin eseri ya beyit beyit ya da iki beyitten birer mısra alınıp yeni bir beyit oluşturularak tercüme edilmiştir. Bu tercüme yöntemine özellikle hikâye kahramanların tanıtıldığı ilk beyitlerde çok sıkı uyulmuş; sonraki beyitlerde daha serbest davranılmıştır.

Tuhfetü'l-uşşâk içinde Arapça, Farsça kelime ve tamlama barındırmasına rağmen Türkçe söz varlığı bakımından oldukça zengindir. Şair, yer yer tercüme ettiği esere bağlı kalmıştır. Bu tercih, eserdeki Farsça tamlama ve tabirlerin sayısını artırmıştır. Bununla birlikte eserin "tecnîs" sanatı ile kaleme alınması da Türkçe kelimelerle cinas yapma zorunluluğu doğurmuştur. Bu sebeplerle Farsça tamlamalar özelikle vasf-ı terkibiler ile çok ilginç Türkçe kelimeler aynı eserde yer almıştır. Dikkati çeken Türkçe kelimelerden bazıları şunlardır: :

Tuhfetü'l-uşşâk, atasözü açısından çok zengin olmamakla beraber, atasözüne benzer güzel ve özlü sözler bakımından zengin sayılır.

8. Sonuç

Dinî, tasavvufî ve ahlâkî hikâyelerden oluşan *Tuhfetü'l-uşşâk*, Türk Edebiyatındaki mesneviler içinde "Okuyucuya bilgi vermek, onu eğitmek amacı güden mesneviler" başlığının, "tasavvufî mesneviler" alt grubuna girmektedir. Eser plân bakımından Kâtibî'nin *Dehbâb*'ını örnek almıştır. *Dehbâb* da İran edebiyatındaki "Dehnâme" ve "Dehfasl" geleneğine bağlıdır. Dolayısıyla *Tuhfetü'l-uşşâk*, plân bakımından İran Edebiyatı'ndaki *Dehbâb* geleneğinin Osmanlı Türkçesi ile yazılmış bir örneğidir. Zebihullah Safa ve ondan naklen Doç. Dr. Mehmet Atalay, *Tuhfetü'l-uşşâk*'ı Sadî'nin Bostan'ının taklidi saymaları eserin içeriğiyle ilgilidir.

Tuhfetü'l-uşşâk, edebiyatımızda cinas sanatı ile yazılmış en güzel ve önemli örneklerden biridir. Bilindiği gibi cinas sanatı XIV-XV. yüzyıllarda Anadolu sahasında meydana getirilen edebî eserlerde oldukça sık geçer. XIV. ve XV. yüzyıl şairlerinde çok fazla görülen cinas sanatına XVI. ve XVII. yüzyıl divan ve mesnevilerinde daha az rastlanır; XVIII. asırdan itibaren ise bu sanat yeniden yaygınlık kazanır. Cinas sanatı, Atâ'dan önce ve sonra da pek çok şair tarafından kullanmıştır. Ancak hiçbir şair, Atâ gibi bu sanatla müstakil bir kitap meydana getirmemiştir. Bunda şairin bu sanata olan merakı ve şairlik kabiliyetinin yanı sıra XVI. yüzyılda Türkçe'nin ifade kabiliyetinin de önemi büyüktür. Hem cinas sanatı hem de şairin Türkçe kelimeleri kullanmaya olan merakı *Tuhfetü'l-uşşâk*'ı Türkçe dil malzemesi barındırması açısından zengin bir eser haline getirmiştir.

9. KAYNAKÇA

Aksoyak, İ. Hakkı, "Mahzenü'l-esrâr Geleneğine Bağlı Mesnevilerdeki Ortak Hikâyeler", *Bilig, Ankara Güz 1996*, S. 3.

Aksoyak, İsmail Hakkı, "Ahmed-i Yesevî'nin Rumelili Bir Takipçisi: Üsküplü Atâ ve Tuhfetü'l-uşşâk Mesnevisi", *Türk Kültürü İncelemeleri*, İstanbul 2001, S.5.

Aksoyak, İsmail Hakkı, *Gelibolulu Mustafa Âlî Tuhfetü'l-uşşak,* Ankara 2003.

Atâ, *Tuhfetü'l-uşşâk*, Üsküplü Atâ, Ankara Millî kütüphane, Yz. A. 2188

Atâ, *Tuhfetü'l-uşşâk*, Gazi Hüsrev Begova Kütüphanesi (Saraybosna) R. 2421.

Atalay, Mehmet, *Kâtibî-yi Nîşâbûrî, Sînâme ve Dilrubây Mesnevileri*, Erzurum 2000.

Ateş, Ahmet *İstanbul Kütüphanelerinde Farsça Manzum Eserler*, Ankara 1968.

Baykaldı, Remzi, *Âzerî İbrahim Çelebi ve Nakş-ı Hayâl Mesnevisi*, Erciyes Üniversitesi, Doktora Tezi, Kayseri 1994.

Beyanî, *Beyanî Tezkiresi*, (Haz.: İbrahim Kutluk), Ankara 1997.

Bilgen, Abdüsselam, *Kâtibi-i Nişaburî'nin "Dah Bab" Adlı Mesnevisinin Tenkitli Metni ve Şairin Hayatı, Eserleri Hakkında Bir İnceleme*, Yayınlanmamış Doçentlik Çalışması, Ankara1993.

Dergâh, *Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi*, "Atâ", İstanbul 1977, C. 1.

Dilçin, Cem, *Süheyl ü Nevbahar*, Ankara 1991.

Dilçin, Cem, *Yeni Tarama Sözlüğü,* Ankara 1983.

Erarslan, Kemal, Ahmed Yesevî, *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, İstanbul 1989, C. I.

Ergun, Saadettin, Nüzhet,"Atâ", *Türk Şairleri*, İstanbul, C.II.

Erünsal, İsmail E., "Türk Edebiyatı Tarihinin Arşiv Kaynakları III Telhisî Mustafa Efendi Ceridesi", *Türk Dili ve Edebiyatı Araştırmaları Dergisi*, İzmir 1993, s. 12, 13, 14, 15, 16.

Hasan Çelebi, *Tezkiretü'ş-şuara*, (Haz.: İbrahim Kutluk), Ankara 1989, C.II.

Horata, Osman, "Ses, Anlam Bütünlüğü ve Gazel-i Tecnisler", *Doğu Akdeniz Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü Dergisi*, Yıl:1998, S. 1.

İpekten, Haluk vd., *Divan Edebiyatı İsimler Sözlüğü*, Ankara 1988.

İsen, Mustafa-Kurnaz, Cemal-Tatçı, Mustafa, *Yesevîlik Bilgisi*, Bilig, Ankara 1998.

Kafzade Fâizî, *Fâizî Tezkiresi*, Ali Emiri Millet Kütüphanesi, nr: 1325.

Kam, Ömer Ferit, *Divan Şiirinin Dünyasına Giriş (Âsâr-ı Edebiye Tetkikatı)*, (Haz.: Halil Çeltik), Ankara 2003.

Kara, Mustafa, "Emir Buharî", Türkiye *Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, C. XI, İstanbul 1995.

Koka, Şecaettin, Yesevî şeyhlerine Türklerce Atâ Denirdi", *Bay*, 6-7, Prizren (Şubat-Mart 1995).

Köksal, M. Fatih, *Edirneli Nazmî'nin Mecmau'n-nezâir*, Hacettepe Üniversitesi, Doktora Tezi, Ankara 2001.

Köprülü, M. Fuad, "Ahmet Paşa", *İslâm Ansiklopedisi*, İstanbul 1951, C.I.

Köprülü, M. Fuad, *Edebiyat Araştırmaları*, İstanbul 1989, C. I, C. II.

Köprülü, M. Fuad, "Türkler, III Edebiyat (Divan Edebiyatı Bölümü)", *İslâm Ansiklopedisi*, İstanbul 1988, C. 12/II.

Köprülü, M. Fuad, *Türk Edebiyatı Tarihi*, Ankara 1981.

Köprülü, M. Fuad, *Türk Edebiyatında İlk Mutasavvıflar*, Ankara 1993.

Kurnaz, Cemâl, *Türkiye-Orta Asya Edebî İlişkileri*, Ankara 1999.

Kurnaz, Cemâl-Mustafa Tatcı, "Ahmed-i Yesevi'nin Takipçileri", *Yesevilik Bilgisi*, Ankara 2000.

Kurnaz, Cemal-Tatcı, Mustafa, *İstanbul'da Buharalı Bir Mutasavvıf:Emir Buharî*, Ankara 1999.

Latifî, *Latifî Tezkiretü'ş-şuarâ ve Tabsıratü'n-nuzemâ*, (Haz.: Rıdvan Canım), Ankara 2000.

Levend, Agâh Sırı *Türk Edebiyatı Tarihi*, Ankara 1988, C.I.

Mehdi-yi Senayî: *Ahmed Yesevî ve Yesevîlik*, (Çev. Prof. Dr. Mürsel Öztürk) *Gazi Üniversitesi Hacı Bektaş Veli Araştırma Dergisi*, Kış 99/12.

Mehmed Süreyya, *Sicill-i Osmanî*, İstanbul 1311, C.III.

Mevlana Safiyüddin, *Nesebnâme Tercümesi*, (Haz.: Kemal Erarslan), İstanbul 1996.

Mum, Cafer, *Halepli Edîb Divanı (İnceleme-Tenkitli Metin-Cinaslar Sözlüğü)*, Hacettepe Üniversitesi, Doktora Tezi, Ankara 2004

Öztoprak, Nihat, Halk ve Divan Şiirinde Cinas Sanatının Karşılaştırılması üzerine Bir Deneme, *Türk Kültürü İncelemeleri*, İstanbul 2000.

Sehî Beg, *Heşt Bihişt,* (Haz.: Günay Kut), Harvard Üniversitesi Yayınları, 1978.

Sungurhan, Aysun, *Beyanî Tezkiresi*, Gazi Üniversites, Yüksek Lisans Tezi, Ankara 1994,

Şarlı, Mahmut, *Cinanî'nin Riyâzü'l-cinân'ı*, Erciyes Üniversitesi, Doktora Tezi, Kayseri 1994.

Tolasa, Harun, "15. Yüzyıl Türk Edebiyatı Anadolu Sahası Mesnevileri", Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Fakültesi, *Türk Dili ve Edebiyatı Araştırmaları Dergisi*, İzmir 1982, S. 1.

Toska, Zehra "İleriye Yönelik Araştırmalarla İlgili Olarak Eski Türk Edebiyatı Sahasında Yazılmış Olan Tercüme Metinleri Değerlendirmelerde İzlenecek Yöntem/ler Ne Olmalıdır?", *Journal of Turkısh Studıes*, Volume 24, Harvard Unıversıty 2000.

Tuman, Nail, *Tuhfe-i Nâilî*, Millî Eğitim Bakanlığı Yayımlar Dairesi Başkanlığı Kütüphanesi, nr: B./870.

Ünver, İsmail, "Çeviri Yazıda Yazım Birliği Üzerine Öneriler", Ankara Üniversitesi, *DTCF Türkoloji Dergisi*, C.XI, 1 (1993), 51-89.

Ünver, İsmail, "Mesnevi", *Türk Dili-Türk Şiiri Özel Sayısı II Divan Şiiri*, Ankara 1986.

Vanlıoğlu, Mehmet, "Dehnâme", *Türkiye Diyanet Vakfi İslâm Ansiklopedisi*, İstanbul 1994.

Vanlıoğlu, Mehmet, *İran Edebiyatı'nda Dahnâmeler ve Kâtibî'nin Dehbâb'ı*, Atatürk Üniversitesi, Yüksek Lisans Tezi, Erzurum 1987.

17

Zebihullah Safa, *Tarih-i Edebiyat Der-İran*, Tahran 1378, C. 4.

METİN

TUHFETÜ'L-UŞŞÂK

[Fâilâtün Fâilâtün Fâilün]

1 Âferîn ey Hâlık-ı cân-âferîn
Dest-i sununa hezârân âferîn

2 Kâr-hânendür cihân ey kâr-sâz
Sen virürsin ûda sûz ü nâya sâz

3 Sâniisin on sekiz bin âlemün
Var idün sen yog idi bu âlem ön

4 Cümle sen halk eyledün bir emr ile
Âlem-i halk-ı cihânı emr ile

5 Emrün ile ey Hudâ-yı mümkinât
Saldı sahrâ-yı vücûda mümkin at

6 Âftâbı ayn-ı envâr eyledün
Mâh-tâbı zeyn-i envâr eyledün

7 Kendüne her zerreden yol eyledün
Rahmetüni cümleden bol eyledün

8 Her biriyle dâd u istâd eyledün
Her birin bir işde üstâd eyledün

9 Ankebûtı şöyle itdün perde-dâr
K'oldı sadr-ı âleme ol perde dar

10 Mûrı şöyle kâle kâbil eyledün
Kim Süleymân'a mukâbil eyledün

11 Dîve aldurdun Süleymân tahtını
Yile virdün rahtını vü tahtını

12 Gâh olur sultân idersin birini
Kana boyarsın kolunda tîrini

13 Geh virürsin bir gedâya yirini
Bagrı kan dolar yirini yirini

14 Kimi direr mâl u dünyâ bir yire
Sonra mâl ile sokarsın bir yire

15 Sensin iltüp giceyi rûzı viren
Cümle âlem halkına rûzî viren

16 Yine rûz-ı rûşeni şâm eyleyen
Kem kulın şâh-ı Rey ü Şâm eyleyen

17 Bir nefesde bin dil ü cân eyleyen
Vahş u tayr u ins ile cân eyleyen

18 Söyledüp bülbül bigi hoş dil viren
Tâze gülşen gibi nâzük dil viren

19 Halk-ı âlem ger biridür ger yüzi
Cümle dergâhuna tutmışdur yüzi

20 Başa topraklar döker yolunda hâk
Sînesinde seylden bin yirde çâk

21 Hayretün bahrına batup yürür âb
Katrece yokdur dilinde tâb u âb

22 Şemme-i şevkun hevâsı birle yil
Bî-karâr olup yeler avcında yil

23 Cân gözin uyaralı şevkunla nâr
Işk odına dutışup durmaz yanar

24 Bezm-i ışkunda melekler cüra-nûş
Hânekâhunda kalanlar hırka-pûş

25 Raks ider mihrünle mihr ü mâh-tâb
Buldı ışkun birle mihr ü mâh tâb

26 Geh virürsin hûblar zülfine tâb
Geh komazsın cân-ı âşıklarda tâb

27 Geh virüp gül yüzlerine âl reng
Kalb-i uşşâka geçersin âl u reng

28 Pâdişehsin bî-nazîr ü bî-vezîr
Taht-ı hükmünde kamu bâlâ vü zîr

29 Olmayan derd ü gamunla âşnâ
Vahdetün bahrında kılmaz âşnâ

30 Kim ki cânı derd odına dutuşur
Pehlevân-ı ışkun ile dutuşur

31 Kim ki yolunda ölüp olsa türâb
Yüz(i) suyından olur her dem ter âb

Der-Münâcât-ı Kâzî'l-hâcât

32 Hâlıkâ çünkim yaratdun âlemi
Rûzî kıldun herkese bir âlemi

33 Cümleden kıldun mükerrem âdemi
Feyzün irmese bir adım ada mı

34 Dünyede ne var ise virdün bana
Tâ müzekkir olalar senden yana

35 Elüme virdün belâgat hâmesin
Egnüme kodun kerâmet câmesin

36 Dil virüp hâmem çü kıldun nâme-h*â*n
Lutf ile her nâmem it enâma h*â*n

37 Gönlüm itdün bir musaykal âyine
Tan ider nûrı felekler ayına (?)

38 Hamdün ile eyledün gûyâ dilüm
Bülbül-i gûyâ durur gûyâ dilüm

39 Zerre-i ışkun irür bu bülbüle
Mest ola şevkunla tâbı bülbüle

40 Adumı lutf eyleyüp virdün Atâ
Eyle cûdundan günâhumı atâ

41 Mihrün ile şerh kıldun sînemi
Rahmetünle girü şerh it sînemi

42 Geçmez isen her günâhumdan benüm
Fâ'ide ne her gün âhumdan benüm

43 Haşre dek farzâ ki yanam yakılam
Rahmetün irmezse n'idem ne kılam

44 Cümle derd ehli tapundan umar em
Ben de yâ Rabbi tapundan umaram

45 Sen inâyet kıl nebî hakkıyıçün
Her velî vü her nebî hakkıyıçün

46 Hâssa ol sultân u fahr-ı enbiyâ
Kim ider anunla fahrı enbiyâ

47 Yazma yüzüm karasın dîvânuma
Dîvler toldurmagıl dîvânuma

48 Yâ ilâhî lutf idüben eyle dâd
Söyledügüm sözlere vir sûz u dad

Der-Nat-ı Nebî Aleyhiés-salâtü ve’s-selâm

49 Ey resûl-i Hak v’ey dârâ-yı dîn
Mihrün ile rûşen oldı rey-i dîn

50 Ey hümâ-yı şer vey şeh-bâz-ı arş
Enbiyâya taht-ı ferşün fevk-i arş

51 Âdemün farkında olan medde câ
Adunun dâlında ey bedr-i dücâ

52 Çetr-i devlet imiş ol med oldugı
Âdem andandur ser-âmed oldugı

53 Sen ki bir Sî-murg-ı Kâf-ı Kudssin
Kudsîler farkında kâf-ı Kudssin

54 Sûretâ ferzendsin Bû Tâlibün
Manîde atasısın her tâlibün

55 Fahrısın mecmû-ı Âl-i Gâlibün
Gâlibisin mutlakâ her gâlibün

İşâret Be-Mucizât

56 Çünki arz itdün yüzün gül-nârını
Eyledün kâfirlerün kül nârını

57 Geh adû kalbin yararsın Bedr'de
Geh iki pâre idersin bedri de

58 Gâh ider Hannân'a hecründen hanîn
Gâh hakkunda olur şâhid hanîn

59 Gâh ider secde izün tozına şîr
Geh kuru pistân tolar emrünle şîr

60 Hor olur deryâ sen açdugunca kef
Nitekim bir bahr-ı mevvâc üzre kef

61 Gün yüzün nûrına itdükçe nazar
Yaşınur nite ki gün görse nazar

62 Târ-ı zülfün şemmesidür ömr-i Nûh
Tâb-ı hüsnün zerresidür hüsn-i yûh

63 Seyrinün kem-pâyesi çerh-ı berîn
Kadrünün görmedi âlemler birin

64 Gâşiyedârun durur rûhü'l-emîn
Dînüne girmekle olmışdur emîn

65 Kime kim lutf-ı Hudâ hem-râh olur
Dînün ana reh-ber ü hem râh olur

66 Açmaga gencînesini sünnetün
Oldı hoş dendâne sini sünnetün

67 Dostısın cümle-i düşmenlerün
Gerçi ider hamleyi düşmenlerün

68 Tolu adunla cihân ârâsı sin
Zîre âfâkun cihân-ârâsısın

69 Gerçi atadan anadan kaldun yetîm
Bu cihân bahrında ey dürr-i yetîm

70 Hak seni şol denlü zî-kadr eyledi
Gündüzün îd ü gicen Kadr eyledi

Der-Beyân-ı Mirâc-ı Nebî Aleyhi's-selâm

71 Aduna yazıldı menşûr u berât
Altuna çekildi kudretden bir at

72 Berk tek berrâk idi Burâk
İstemez yakına ıraga yarak

73 Çünki bu menzilden atdun tîrüni
Kâbe kavseyn eylediler yirüni

74 Belki *ev ednâ* olup menzil sana
Oldı Hakk'un rahmeti münzel sana

75 Nefsüni ko içerü gel didiler
Perdeden çık gül gibi gül didiler

76 Bizüm ile gör bizüm ile işit
Sen dahı var ana göre bir iş it

77 Ne buyurdılarsa anı öyle işledün
Gün gibi anunla güldün ışladun

78 Nice anar seni gör lutf-ı Hak'ı
*Ve'l-leyl*dür yanî kim zülfün hakı

79 *Ve'd-Duhâ* dir gün yüzüne and içer
Üstüne rahmet kapuların açar

80 Böyle teşrîf itmiş iken Hak seni
Vaslına irgürmiş iken çak seni

81 Fakr ile fahr eyler idün kendüzün
Cû ile geçerdi gicen gündüzün

82 Çün senün meddâhun olmışdur Ehad
Nice vasf itsün kemâlâtun ehad

83 Ben kim olam tâ alup nûna kalem
Yâ Resûlallâh senün vasfun kılam

84 Gicelerde yüz karasıdur işüm
Gündüzin ehl-i menâhîdür eşüm

85 Her nefes cürm ile artar sagışum
Cümle amâlümde yok bir sag işüm

86 Kıl şefâat yâ şefîa'l-müznibîn
Ben siyeh-rûya ki gâyet müznibin

87 Hak yolında çâr yârun hakkiçün
Kim çalışdılar zuhûr-ı hakk içün

88 Evvelâ Sıddîk emîr-i pâk-dîn
Oldı sıdk ile küfürden pâk dîn

89 Yâr-ı sânî Hazret-i Fârûk'dur
Dîni şirk ü küfrden fârûkdur

90 Sâlisi Osmân ki pîr-i hilmdür
Yüz bin ahlâkında bir(i) hilmdür

91 Yâr-ı râbi ol emîr-i şîr-dil
Göricek lerzân iderdi şîr dil

92 Dahı ol iki gözün nûrı hakı
Gördügün hakkıyiçün nûr-ı Hakı

93 Yarın anda bulıcak cân bu teni
Bini ayırma şefâatden beni

Der-Nasîhat Süftenest

94 Gel berü elün özüne ur Atâ
Cân gözine eyleme cehli gıtâ

95 Evvelâ sen kendün ile key biliş
Özgedür kendünden özgeyi biliş

96 Çün sana bir nesne yok senden yakın
Kendü mir'âtun mücellâ kıl yakîn

97 Kendüzünden niçe bir yâd olasın
Yâdlar anılıcak yâd olasın

98 Hâk-i cismün key sakın bâd olmadın
Sin evi sinünle âbâd olmadın

99 Geç hevâ ile hevesden gencken
Tâ harâb itmeye sini genc ken

100 Habbe habbe zerre zerre yap yap
Dünyeden geç âhiret evini yap

101 Ana cehd it kim tola kalbün safâ
Olasın âyîne gibi pür-safâ

102 Virme dil bu kalb dünyâ âlına
Âkıl olan buna kaçan alına

103 İşi aldanmak degül âkıllerün
Belki oldur pîşesi gâfillerün

104 Dâr-ı dünyâda vatan dutmayıgör
Var kenârında vatan dut mâyı gör

105 Kim ne derd ile akup çaglar geçer
Ömrdür gûyâ niçe çaglar geçer

106 Durmadın agaç karır devrân döner
Ömür kuşı bunda bir gice düner

107 Dünye bir eski gögercinlikdurur
Her konan uçar gögercinlik durur

108 Ger hevâyîsi ola ger kutîdür
Yiyecegi bunda kendü kûtıdur

109 Zîrek aldanmaz bu dünyâ kûtına
Bir hasîsün kendi n'ola kûtı ne

110 Assı itmez kimseye mâl u menâl
Mâl derdi ile sakın olma nâl

111 Eylegil mâl u menâlün pây-mâl
Eylemezsen sini eyler pây mâl

112 Dünyi şatrancı degül bî-şâh-mât
Oldı her bendinde yüz bin şâh mât

Tenbîh Be-Şatranc
113 Bî-sebât olur bu natun şahruhı
Hâk ile yeksândur her Şahruhı

114 Bir iki gün güldürüben oynadur
Son ucı bir sanat ile oynadur

115 Bu araya kim ki gelürse geçer
Bu serâya kim ki konarsa göçer

116 Böyle konmışdur esâsı bu evün
Ey konanlar siz de göçmege evün

117 Ger şeh-i Şâm olasın ger Nîmrûz
Çün ecel irişe küymez nîm-rûz

118 Ol dil-ârânun k'adı devlet durur
Sûretâ manîde ol devlet durur

119 Lâ-bekâdur isteme ikbâlini
Kara agudur yime ak balını

120 İricek İskender'e tîr-i ecel
Âh idüben dimiş ol mîr-i ecel

121 Kudret ile kim bugün ben Rüstem'em
Bulmadı bu derde bildüm Rüstem em

122 Kâşkî evvel biteydüm bir giyâh
Gitmeyeydüm dünyeden gark-ı günâh

Der-Şikâyet-i Gerdiş-i Çerh

123 Çerh dolâbı kimi inletmedi
Yâ kimi inceldüben igletmedi

124 Yâ kimün gönlini âzâr eylemez
Anun içün dem mi var zâr eylemez

125 Ey dil insâf it bu mâh u mihre de
Kime mihr itdi ki sana mihr ede

126 Mihrini cehd eyle gönlünden gider
Konmadan âyîne-i câna keder

127 Dimiş ol bir âşık-ı âsûde-dil
Diler isen kim ola âsûde dil

128 Gamdan artuk kimseye olma harîf
Anun ile hem-dem ol sayf u harîf

129 Âşık olanundur işi gam yimek
Gussa şerbet olur ana gam yimek

130 Âteşi olur bu râhun hâne-sûz
Andan irişür dil ile câna sûz

131 Yakmayınca varını ol sûz pâk
Sözleri uşşâkun olmaz sûznâk

132 Bu serây-ı köhne mihnet-hânedür
Sanma kim mihr ü mahabbet-hânedür

133 Olur isen seng ü âhen gibi pek
Âhir idiser seni hâk ile yek

134 Er gerek bu derde bir deryâ gibi
K'ola âhı tîr ü kaddi yâ gibi

135 Key katı mühlik durur bu şâh-râh
Böyle varmışlar emîr ü şâh râh

Der-Tavsîf-i Sıfât-ı Şeb

136 Bir gice sultân-ı şehr-i hâverî
Virdi şâh-ı Hind'e mülk-i hâveri

137 Şâhlıkdan uzlet itdi kendüzi
Giceye degişdi ranâ gündüzi

138 Şeb salup dînâr-ı mihr ceybine
Dirdi encüm dürlerini ceybine

139 Encüm-i dürrî bahâr virdi şebe
Sanasın dürr ile nazm oldı şebe

140 Yâ cihân bir pîr-zendür gûşı vâr
Hûşe-i pervîni kıldı gûşvâr

141 Yüzine zeyn itdi dürler âb-dâr
Katre katre kıldı gûyâ âb dâr

142 Gicenün işi tana kalmış idi
Ay ol işe tana kalmış idi

143 Subha dek ay aydın u ayaz idi
San gice Mahmûd u ay Ayaz idi

144 Sûret-i manî nikâbı gicedür
Keşfine irmek dilersen gice dur

145 Key seher-hîz ol sakın kalma gece
Matla-ı subh-ı saâdetdür geçee

146 Gündüz oruc dut kıl ihyâ giceler
Devlet anun kim bu resme giceler

147 Yan yakıl her gice kıl âhı seher
Yirde kalmaz lâ-cerem âh-ı seher

Der-Vasf-ı Şitâ

148 Yel alup bulut elegini ele
Râygân kâfûr eler idi ile

149 Yir yüzinde berf toz olmış idi
Dür sadef karnında buz olmış idi

150 Bâd kâfûr-ı ter eylerdi nisâr
Postîn geymiş idi misk-i Tatar

151 Handeler eylerdi san gülşende nâr
Külhanun içinde her bir pâre nâr

152 Küll-i âlem halkı tapmışdı oda
Her odayı rûşen itmişdi o da

153 Üşüyüp şöyle gögermiş idi çerh
İder idi durmayup bir yirde çarh

154 Şöyle incitmişdi her kalbi şitâ
İster idi her şerm gönül kalb-i şitâ

Der-Sebeb-i Nazm-ı Kitâb ve Vasf-ı Şeb

155 Oturup gûşemde ben hâr u zelîl
Âteş-i dilden uyarmışdum delîl

156 Âb-ı fikre nîlûfer gibi başum
Çekmiş idüm başdan aşurup yaşum

157 Gâh fikrüm zikr idi gâhî edeb
İlm-i ahlâk idi geh ilm-i edeb

158 Geh işüm inşâ vü geh eşâr idi
Gâh îmâ vü gehî işâr idi

159 Dil olup tâbende çün necm-i dürî
Nazm iderdüm gâh Tâzî geh Derî

160 Gönlüme dirdüm ey mir'ât-ı cihân
Sûretünden kıldı mir'âtı cihân

161 Bir kitâb olsa anı nazm idüben
Bir eser koyam cihân içinde ben

162 Olmasa hacm ile inende kebîr
Bâ-vücûd olsa maânîsi kesîr

163 Başlar üzre göz gibi olsa yiri
Olsa uşşâkun iki gözde biri

164 Cân gibi hûb u latîf ü kıymetî
Olmasa dünyâ içinde kıymeti

165 Olsa miftâh-ı maânî vü bedî
Anda muzmer olsa her emr-i bedî

İşâret-i Bazı Ulûm

166 İstiârât u mecâzât u beyân
Olsa her beytinde bir yüzden beyân

167 Bir güzel olsa yaraşsa geydügi
Tâlibün olmasa zâyi küydügi

168 Didi bu tavsîfe kâbil Kâtibî
Yazdı Tecnîsât'ı olup kâtibi

169 Hûb-tarz itmiş durur el-hak güzîn
Bir güzeldür k'oynadur kaşın gözin

170 Lîk zîverden katı hâlî dimiş
Hûba yitmez mi hat u hâli dimiş

171 Hûb dimişdür velî yüz kim yunur
Nûr ise dahı olur nûr üzre nûr

172 Gül ne denlü olur ise hûb u ter
Zînet-i şeb-nemle olur hûb-ter

173 Yalunuz tecnîse itmişdür nazar
Bu kadar manî ana virmiş nazar

174 Nazm meydânına tecnîs atına
Binüp ur destüni Tecnîsâtına

175 Lutf ile hüsnin mücellâ eylesen
Dürlü zîverle muhallâ eylesen

176 Eyle geydügi Acem tonın kabâ
Ol dil-ârâma geyür Rûmî kabâ

177 Zîver-i Rûmî ile şöyle beze
Kim görenler Pârsîsinden beze

178 Didüm âsândur dinilmek Fârisî
Menziline tîz irürür fârisi

179 El vire mi bana bu dilde kalem
Nâ-gehân beydâ'-ı hayretde kalam

180 Türkîde tecnîs inen düşvâr olur
Didi say it üstine düş var olur

181 Sayine göre irer maksûda er
Sen dahı say eyleyüp maksûda er

182 Kabe-i maksûda irmek say ile
Merve hakkiçün Safâdur Say ile

183 İderek âh u figân u zemzeme
Say ipin irgür o çâh-ı zemzeme

184 Geç bu teklîfâtdan u ıtnâbdan
Hayme-i özri dirüp atnâbdan

185 Hakkun ihsânını zâyi eyleme
Key günehdür anı zâyi eyleme

186 Çün sözün zer gibi sâf ola sızâ
Kadr ü kıymet kılmaga ola sezâ

187 Nakdüni niçün ayân itmeyesin
Taba ilkâ-yı inân itmeyesin

188 Dâr-ı dünyâda iki hoş nesne var
Bu ikidür varı dahı bes ne var

189 Evvelâ lâzım olan budur kula
Âhiret azugını bunda kıla

190 Kılmadan gerdûn-ı dûn kaddin dü-tâ
Ârif ola cümle yükini duta

191 Çünki vade ire bu evden göçe
Kanda olursa huzûr ile geçe

192 Sâniyâ enfâs ü evkâtın güde
Bunda bir nâzük eser koya gide

193 İmdi gel fikr eyle bir zîbâ eser
Seyr idenler eydeler zîbâ eser

194 Cân gidüp çün hâk ile bâd olasın
Ol eserle dünyede yâd olasın

195 Yok bu terkîb-i anâsırda sebât
Sehl olur cem cemâd ile nebât

196 Hânekâh yapup ya tekye eylemek
Bir eserdür diyü tekye eylemek

197 Cümlesi zâhir ki cismânî durur
Müddeti mânend-i cism ânî durur

198 Bir eser olınca rûhânî gerek
Tâ ebed seyr ide rûh anı gerek

199 Bir binâ itmek gerekdür manevî
Tâ ki her beyt ola bir manî evi

200 Bil ki her harfinde bir manî ola
Meclis-i uşşâkda mugnî ola

201 Râh-ı Hakk'a varmaga irşâd ola
Tâ ebed rûhun anunla şâd ola

202 Sahn-ı seyrânuna ehl-i derd ola
Suffesinde olan ehli derd ola

203 Ola mecmû-ı havâdisden berî
Sîne-i uşşâk ola anun yeri

204 Ola şol resme esâsı üstüvâr
Sanalar âhenden altı üsti var

205 Dünye durdugınca dura ol binâ
Ne bozıla ne yıkıla ne yana

206 Ölmez ogul ister isen budurur
Cümle evlâdun giderse bu durur

207 Çünki bu pendi kamu gûş eyledüm
Cânumı ol dürlere gûş eyledüm

208 Gönlümi bildüm ki gerçek yârdur
Bini de ol hak yola ayardur

209 Başladum bu nüshayı nazm itmege
Dürlerin bir silkde nazm itmege

210 Tâ bunun her beyti bir hille ola
Ehline her harfi bir hulle ola

Der-Tergîb-i Sühan-Güftenest

211 Gel berü ey söz bilüp söz işiden
Sözümüzü kendüzine iş iden

212 Girelüm senünle söz meydânına
Tâ biline söz nedür meydânı ne

213 Marifet sahrâsı söz meydânıdur
Sûz bir meydür ki söz mey-dânıdur

Tenbîh Be-Tasfiye

214 Evvelâ pâk it kederden kalbüni
Hâlis it gıll ile gışdan kalbunı

215 Hâtırun âyînesine vir cilâ
Tâ ki yüzün güle gönlün açıla

216 Sırrun evin eyle bir halvet-serây
Tâ ki maşûka ola halvet serây

217 Key sakın içinde nâ-mahrem koma
Kabe'de lâyık mı nâ-mahrem koma

218 Bir gönülde kim redî' evsâf ola
Anun efkârı ne denlü sâf ola

219 Dimiş ol bir sözini cândan süzen
Ne olursa şîşede oldur sızan

220 Gül suyıyla agzunı yüz kerre yu
Habb-ı misk ile vir andan sonra bû

221 Dilüni de arıd uysun dil dile
Tanrıdan bes her ne dilersen dile

222 Bu dilün manîde şâhıdur o dil
Tercemândur bu arada yanî dil

223 Çünki bu dil ol dile dellâl olur
Feyz irişmese o dilden lâl olur

224 Ol ne kim emr itse bu anı kılur
İki itmez bir sözin anı kılur

225 Dilegüm budur cihânı yaradan
Bu ten-i hâkîye cânı yâr iden

226 Kara yüzlü göze viren nûr-ı pâk
Yine ol sûretden iden nûrı pâk

227 Bir dilüm et pâresine söz viren
Anı da nitelik ü nesüz viren (?)

228 Cirminün asâbına kuvvet viren
Seçmege her lezzeti kuvvet viren

229 Dillerümüz eyleye pâk u emîn
Rahmet ana işide diye amîn

Der-Tavsîf-i Sühan

230 Yine dil nûş eyleyüp bir bülbüle
Nagmeler ögretmek ister bülbüle

231 Mül gibi ister hurûş u cûş ide
Ehl-i bezmün gönlin andan hûş ide

232 Şevk ile rakkâsveş döne döne
Ehl-i bezmi germ ide döne döne

233 Nagmeler idüp ola destân-serây
Tola âvâz ile bu kuhlî serây

234 Bülbül ola söz budagından öte
Atlamaya söz budagından öte

235 Başladı bir perdeden urmaga dem
Cânı yokdur kim ney andan ura dem

236 Dil bu söz yanında kanda kand ana
İremez bin cân eritse kand ana

237 Nice tûfândur tenûrından kopan
Nice hamrun dîvidür aklın kapan

238 Ne temennâdur bu kıldugı bunun
Ayrılısar rûgan u dûgı bunun

239 Budur ol Hızr içdügi âb-ı hayât
Dâ'imâ bundan bulur âbı hayât

240 Budur ol zulmetde olan âb-cû
Kim anı İskender itdi cüst ü cû

241 Budur ol âb-ı hayât-ı sermedî
Kim has ü hâşâke yüzin sürmedi

242 Ol Mesîhâ ürdügi demdür bu dem
Demdemegî (?) irdügi demdür bu dem

243 Mürde-diller bu dem ile dirilür
Tâ ebed zâd eyler anı dirilür

244 Himmet ile irişeydün bu deme
Tâlib ol her yirde ön bu deme

245 Gâfil olma dünyede her zerreden
Kevni halk idendür anı zerr eden

Hikâyet

246 Buldılar Mecnûn'ı bir gün hâk eler
Taglar mânendi yıgmış hâkler

247 Şöyle olmış ol diyâra hâk-bîz
Dirdi leylüm gün gibidür hâk bîz (?)

248 Bulamış topraklara yüzin gözin
Kılmış ol maksûdı âlemden güzîn

249 Göricek bu hâlde ol bî-dili
Didiler bunda ne istersin deli

250 Didi isteyüp araram Leylümi
Ol yanagı subh u zülfi leylümi

251 Didiler toprakda dür mi bulınur
Dürdleyin topraga mı bulanur

252 Didi anı isterem her yirde ben
Tâlibem ger gökde vü ger yirde ben

Der-Tergîb-i Matlûb

253 Kim ki matlûbını cân ile arar
Ger dem-i âhirde olursa irer

254 Yüz yire ur taş götür toprak ele
Toprak olmadan getür yârı ele

255 Subh olınca giceler kıl nâle sen
Cismüni nâleyle dönder nâle sen

256 Derd odına yanmasa yakılmasa
Âhını tîr ü boyın yâ kılmasa

257 Cismine urmasa yir yir ney dögin
Kimsene bilmezdi anun n'eydügin

258 Ney gibi nâlân ol imdi dem-be-dem
Gâfil olma dem bu demdür dem bu dem

Der-tezyîn-i Arûs-ı sühan

259 Tabumun meşşâtasın gözle yine
Dil süveydâsın idindi âyine

260 Düzdi koşdı gönlümün kâşânesin
Eline aldı tahayyül şânesin

261 Fikri bu kim söz arûsın zeyn ide
K'olmaya mânendi zîb ü zeynde

262 Gâze ide manî-i rengînden
Şöyle kim gül reng ala renginden

263 Şîveden bir sürme çekdi aynına
Nergis-i şehlâyı almaz aynına

264 Vesme itdi dûdeden nûn kaşına
Seyr iden tahsîn ider nakkâşına

265 Gözini sâd eyleyüp zülfini dâl
İkisin yüz fitneye eyledi dâl

266 Gevher-i nazmı hamâ'il eyleyüp
Hüsnine ervâhı mâ'il eyleyüp

267 Hûn-ı âşıkdan dönüp hınnâ yakar
Görenün cânını odlara yakar

268 Cidd ü cehd idüp görün arayışın
Nice sanatla ider ârâyişin

İşâret Be-İlm-i Bedî

269 Gâh tazmîn ü gehî tarsî ider
Dürlü gevherler düzüp tarsî ider

270 Zülfini tecnîs ile iki böler
Her biri ser-fitneler düzdi bular

271 Çünki bu tezyîn ile handân ola
Ehl-i ışkun şevkı sad çendân ola

272 İşve vü gunc u delâle başlaya
Kalb-i âşıkdan dil ala başlaya

273 Bu kadar hüsn ile bula mâye bû
Perdede yatmak revâ olmaya bu

274 Gülşen-i nazm içre olsun cilvekâr
Buna şimden girü olsun cilve kâr

275 Sorsalar bu nâzenînün adı ne
Tuhfetü'l-uşşâk didüm adına

276 Mahrem olanlar ile kılsun hırâm
Sohbeti nâ-mahreme olsun harâm

277 Bu gülistânda ki deh bâb eyledüm
Kâtibî tarzında Deh-Bâb eyledüm

Der-Beyân-ı Ebvâb-ı Kitâb

278 Bâb-ı evvel ehl-i ışkun bâbıdur
Tastamâm âşık olanun bâbıdur

279 Bâb-ı sânî bezm ü sohbet naklidür
Her sözi bir bezm ü sohbet nuklidür

280 Bâb-ı sâlis ucbı terk itmekdedür
İtikâd u sıdkı berk itmekdedür

281 Bâb-ı râbi şâmilidür izzetün
İzzete say eyle k’ola izzetün

282 Bâb-ı hâmis kamuya eylikdedür
Eyü nedür diseler eylik de dur

283 Bâb-ı sâdis yatluyı terk itmede
Eyülik esbâbını berk itmede

284 Bâb-ı sâbidür kanâat mahzeni
Ârifün olur kanâat mahzeni

285 Bâb-ı sâmin zindegânî hâlini
Bildürür say eyle idin hâl anı

286 Bâb-ı tâsi cümleden olup cüdâ
Yüz tuta emr eyledügine Hudâ

287 Bâb-ı âşir Hakka olmakdur yakın
Ârife bu perdede olur yakîn

288 Hoş makâm-ı dil-güşâdur bu makâm
Cümle uşşâka nevâdur bu makâm

289 Ol makâmı bu düzende seyr iden
Hazz ider âlemde sâz u seyrden

290 Hak gerekse bu düzen üzre düzül
Kendüzüni bu düzen üzre düz ol

291 Ger bu düzene düzülüp olasın
Nice kim istersen eyle olasın

292 Egri gönlümüzi yâ Rab eyle düz
Dilerüz kendü rızân üstine düz

Bâb-ı Evvel Ehl-i Işkun Bâbıdur

293 Ey dil-i maşûk-cûy u ışk-bâz
Şâh-ı âlemsin elünde ışk bâz

294 Işkdur cismün tılısmınun dili
Ey dil imdi ışk ile depret dili

295 Özge sözdür ışk işi bâzî degül
Yâ Acem dili yâhud Tâzî degül

296 Işk kulzüm gibi bir deryâ durur
Reşhasından günde bin deryâ durur

297 Işk her ne yirde kim duta karâr
Ne hıred kalur ne sabr u ne karâr

298 Leşker-i ışk idicek yagmasını
Key sakın evvel ider yagma sini

299 Sûretâ gerçi ki bir yagmâdur ol
Manîde yagma degül namâdur ol

300 Âşık oldur k'eyleyüp eşkini cûy
Yüzi yire ura ol maşûk-cûy

301 Âşık-ı dîdâr isen ey ışk eri
Şem gibi şevk ile yanup eri

302 Rişte-i ışk oldı cân gözin diken
Görinür bî-ışk olan göze diken

303 Işkdur mihnet nihâlini diken
Câm-ı câna derd dürdini döken

304 *Cân be-ışk-ı dilberân kurbân buved*
Cân be-deh er âşıkî kurb ân buved

305 *İllet-i âşık zi-illet-hâ cüdâst*
Işk ıztırâb-ı esrâr-ı Hudâst

306 Işk elinden almak istersen misâl
Yazayın bir kaç misâl-i bî-misâl

Hikâyet (1)
307 Var idi Hâver ilinde bir nigâr
Bendesi olmışdı mihr-i zer-nigâr

308 Süzdügince gözlerin ol hûr-zâd
Gamzesine hûn-ı uşşâk idi zâd

309 Çözdügince zülf-i anber-bârını
Yillere virürdi anber bârını

310 Sûretin arz eylese ol meh-nikâb
Çâk iderdi âftâb u meh nikâb

311 Kimsede yüzini görmege mecâl
Yog idi düşde meger ol da muhâl

312 Seyr iderdi bir gün ol ranâ püser
Zeyn idüp nâz ile servi ser-be-ser

313 Kanda imiş bir garîb âşüfte-kâr
Gitdi elinden olup âşüfte kâr

314 Gördügi dem ol dil-ârâmı hemân
Kalmadı cân u dil ârâmı hemân

315 Kan ile kûyın(ı) gülzâr eyledi
Yaş ile yolın(ı) gilzâr eyledi

316 Derd ile zâr u nizâr olmışdı key
Âteş-i ışk ile urup câna key

317 Sûz ile her gice san bir mûm idi
Odlara yakmaga cismin mûm idi

318 Var idi şehrinde bir yâr-ı kadîm
Bir gün ana eydür ey yâr-ı kadîm

319 Râh-ı ışk içre aceb bî-derdsin
Cân ile cûyâ-yı ışk u derdsin

320 Ol perî-rûyun gamında nitesin
Şöyle benzer kim bu yolda yitesin

321 Didi yitmez mi bana bu denlü hâl
Dâm ile dânemdür ol zülf ile hâl

322 Mûnis oldum şol kadar sevdâyile
Vire gibi hâküm ol sevdâ yile

323 Gark ola gibi dil ol gark-âb ile
Ki âbda dâ'im ola gark âb ile

324 Âşıkun çün işi ışk ile biter
Sulı senek âkıbet suda yiter

325 Râh-ı cânâna dilâ cân kıl revân
K'irdi maşûka revân iden revân

Hikâyet (2)

326 Bir güzel var idi milk-i Çîn'de
Yog idi mânendi milk içinde

327 Kebg-reftâr idi Âhû-çeşm adı
Gamze-i şîr-efgeni pür-hışm idi

328 Sûret-i nakşı Hıtâ vü Çîn idi
Zülfinün her çîni bir Mâçîn idi

329 Zülfine kimse dise misk-i Hıtâ
Öldürürdi söyledün diyü hatâ

330 Zülfine dil virdi bir miskîn anun
Ele getürem diyü miskin anun

331 Yüzi zerd olmış idi mânend-i mihr
Hâkini zer eyleyüp iksîr-i mihr

332 Çeşmi her şeb subha dek bîdâr idi
Sanasın bir küşte-i bîdâr idi

333 Hem-demi bir gün didi ey yâr-ı cân
Kalmamış cismünde gamdan yarı cân

334 Gör o gün yüzli neler kılmış durur
Dagca cismün zerrece kalmışdurur

335 Az kalmış kim bu bir avuc tuzı
İdesin kaşı kemânınun tozı

336 Cân bu yok cismünde kalmış bir nefes
Bir nefesde var ise yok bir nefes

337 Agzuna âyîne dutmalı senün
Üzerüne ıtr dütmeli senün

338 Her nice ki dirdi ölümden üşen
Ölüm andugınca olurdı o şen

339 Sâk-ı arşa irişür dirdi elüm
Görelüm dutarsa bir gün ol ölüm

340 Âşık olan kimse ölse dirilür
Tâ ebed zâd eyler anı diriler

341 Kim ki âşık olmayınca ölmeye
Bir hayât ire ana kim ölmeye

342 Hûn-ı ışk ile ko tolsun bu inâ
Işkdur âşıklara ata ana

343 Mülk-i dünyâ benzer mahrûb ite
Saydı merg avlar ana her ki ine

344 Âşık-ı sâdık olan serden geçer
Bunda çok dürlü belâ serden geçer

Hikâyet (3)

345 Kopdı bir âhû Hıtâ'dan misk bû
Sünbilinden alur idi miski bu

346 Çeşm-i sihr-âmûz çerh-ı pîr idi
Sihr ile âlem içinde bir idi

347 Zülf-i anber-bûyı gerden-bend idi
İşi uşşâkına her dem bend idi

348 Gamze-i gammâzı kılsa sâhirî
Âciz eylerdi niçe bin sâhiri

349 Var idi şehrinde bir hayrân anun
Olmış idi hüsnine hayrân anun

350 Ney gibi kılmakdan âh u nâle ol
Kendüni döndermiş idi nâle ol

351 Ne kadar nakkâşlar kılsa hayâl
Anı tasvîr itmek olmışdı hayâl

352 Bir gün ol meh gördi anı haste-hâl
Rahm idüp didi nedür ey haste hâl

353 Didi bir dermân iderdüm *men taleb*
Buldum âhirle *bi-hükmi men-taleb*

354 Kimi sorsa yârı olmaz haste ol
Ger ecel tîgıyla olsa haste ol

355 Hâk-i pây-ı yâre her kim yüz sürer
Rifat ile mihr-i eflâke sürer

356 Her ki derd-i ışk ola bîmâr olur
Pürsişi yârun ana tîmâr olur

357 Geh muhayyer sâz ider gâhî nevâ
Işkdur uşşâkı iden bî-nevâ

358 Işkdur âşık olanlar pîşesi
Şîr merd-i derdün oldur bîşesi

359 Işkdan sal ey dil siper (?) başuna
Tîg-ı ecel bir gün çü salar (?) baş öne

360 Gâfil olma ışkdan hey âdemî
Işk ile halk eylediler âdemi

Hikâyet (4)

361 Var idi Mısr içre bir şîrîn-dehen
Açmaz idi görse ol Şîrîn dehen

362 Zülfi idi hüsninün ser-fitnesi
Hâke salmışdı niçe ser fitnesi

363 Kim yüzin görse giderdi kendiden
Işk mey olurdı gûyâ kendiden

364 Yüzini arz eyledükçe ol nigâr
Çihreler olurdı hûn ile nigâr

365 Oldı bir âşüfte-dil hayrân ana
Kim ki görse dir idi hayrân ana

366 Dem-be-dem müjgân olsa eşk-bâr
San neyistâna salardı eşk-i nâr

367 Kanda kim seyr itse ol rûh-ı revân
Eyler idi yolına rûhı revân

368 Reh-güzâr üstinde bir gün yatup ol
Âh iderdi hâk u hûna batup ol

369 Ol perî bir bâd-pâ üstinde tîz
Geldi geçdi sanki bâd-ı misk-bîz

370 Âh idüp didi benüm ömrümdür ol
Şol hevâyile geçen ömr midür ol

371 İhtiyârı kalmayup feryâd ider
Çâre kıl bîmâruna der-yâd ider

372 Didi ölmekdür bu derdün çâresi
Ez-hodî bi'gzer tu tâ în-câ resî

373 Didi öldürmek midür beni murâd
Olayın bârî yolunda bî-murâd

374 Şevk ile ışkın idüp vird-i cân
Ol perî-rûyun öninde virdi cân

375 Gördi ol dilber ki gitdi bu garîb
Kendüye geldi inen emr-i garîb

376 Didi gördün mi şeh iken başuna
Derd-i ışkumdan ne geldi başuna

377 Söyledi ol mürde âşık bir hadîs
Kim bu resme vâki olmışdur hadîs

378 Işk natında diyen rûhına şâh
Olısardur âlem-i manîde şâh

379 Bir dahı cân olsa virsem yoluna
Hâk olup ışk ile girsem yoluna

380 Dâ'imâ dil-şâd olur ol sîne-çâk
Ki gam-ı dilberle ola sîne çâk

381 Ger içürse ana tîg-ı âb-gûn
Haşre dek cûş eyleye serhâb-gûn

382 Yüzini döndermeye cânândan
Öldürürse dimeye cân andan

383 Ey Atâ şöyle gelür miskînlere
Işkdur ata ana miskînlere

Hikâyet (5)

384 Var idi Kişmîr'de bir meh-cebîn
Hâk-i pâyına sürerdi meh cebîn

385 Gamzesi mest-i belâ-engîz idi
Çeşmi her tarf-ı pür-engîz idi

386 Sünbül-i miskîn-i anber-bûy idi
Ana nisbet misk ü anber bûy idi

387 Cevher-i mülden bezense ârızı
Reng-i gül görinür idi ârızı

388 Mihr-i rûyından eger nûr alsa mâh
Bedr olurdı mâh tâ pâyân-ı mâh

389 Âşık olur ol güle bir zerd-rû
Eşkini sürh eylemişdi zerd rû

390 Eşk-i çeşminden cihân seyl-âb idi
Çeşmi yanında niçe seyl âb idi

391 Bir sadâ saldı cihâna ışk ile
Toldı kühsâr-ı cihân ol ışk ile

392 Her zemân işiydi ışk ile beter (?)
Gerçi âlem işi ışk ile biter

393 Bir gün ol er tavf iderken bir mezâr
Bir nidâ irdi ki miskîn kılma zâr

394 Ben de sinün gibi idüp çok niyâz
Sûz-ı derd ile ne kış bildüm ne yaz

395 Yüz urup her yâre vü her câre ben
Derd-i ışka istedüm bir çâre ben

396 Ölmeden gayrı devâ yokdur ana
İbret isteyen kişi bini ana

397 Çün bunı işitdi ol âşüfte-hâl
Oldı bir yirden ana âşüfte hâl

398 Azm-i meydân-i ser-i kûy eyledi
Mergi çevgân u seri gûy eyledi

399 Yârdan ayru yirini yirini
Âhiret evinde dutdı yirini

400 Âşıka âlem serâyıdur sakar
Tan mıdur cân ile eylerse sefer

401 Cânunı pâre nisâr it âşıkâ
Cân nisâr olmak yaraşur âşıka

402 Işkdur uşşâka her dem desti yâr
Işksuz el virmez ey dil dest-i yâr

403 Dünyede ol âşıka bin ışk ola
Kim ölüp yitince işi ışk ola

Bâb-ı Sânî Bezm ü Sohbet Naklidür

404 Ey kul-ı âvâre sohbet-dost ol
Gice gündüz ehl-i sohbet-dost ol

405 Ehl-i ışkun sohbetin eyle kabûl
Tâ sebük-rûh olasın misl-i kabûl

406 Ehl-i ışkun sohbeti cân-bahş olur
Belki andan âleme cân bahş olur

407 Cân vir ol yire ki sohbet andadur
Gâfil olmagıl ki sohbet anda dur

408 Sohbet-i dânâda olsan misk-bû
Bî-hatâ oldum diyeydün misk bû

409 Sohbet ü hizmetde yog ol var sen
Tâ yine başdan olasın var sen

410 *Tû me-gû ki men gürîzânem zî-nîst*
Belki û ez-tu gürizânst nîst

411 Seng-i sürme çünki ider gözde yir
Nûr-ı mahz olur olan zulmâtı yir

412 Sohbet-i matlûba cândan tâlib ol
Erdügünden sonra ulu tâlib ol

413 Sohbet ile kesb ider gil bûy-ı gül
Sohbet ile katre olur bahr-ı kül

414 Bir niçe dem kim ola yâri gül âb
Âb iken olur anun adı gül-âb

415 İçini pâk itseler bir pâre sâz
Niçe şîrîn leble eyler îşe sâz

416 Şîşe itse kendüyi bir pâre seng
Cem olur anda perîler şûh u şeng

417 Koma elden sohbet ü hizmet yolın
Dâ'imâ sohbetde hizmetde bulın

418 Sohbete say it derûn-ı pâk ile
Yoksa kaldun bu dil-i gamnâk ile

419 *Hayf ber-ömrî ki bî-yârân güzeşt*
Ömr ne'bved ân ki bî-yârân güzeşt

420 Dir isen bu sözlere kanı nazîr
Kıssalar nakl eyleyelüm bî-nazîr

Hikâyet (1)
421 Bir şeh-i âdil var idi Şâm'da
Kulıydı cümle Mısr u Şâm da

422 Kimseye devrinde gam kîn itmemiş
Kimseyi cevriyle gamgîn itmemiş

423 Zerrece güç görmemiş andan diyâr
Cümlesi bin cân ile olmış idi yâr

424 Sordı bir yâri o sâhib-devlete
Kim ne yüzden oldı sâhib devlete

425 Didi bir dervîş idüm ben hırka-pûş
Olmış idi aybuma ol hırka pûş

426 Cân ile bin dil virüp bir pîre ben
Sıdkı irgürmiş idüm bir yire ben

427 Hizmete bel baglamış cârûb idüm
Elde geh pâ-rûb u geh câ-rûb idüm

428 Şem gibi sohbetinde subha dek
Yanar idüm durmayup bir yirde dek

429 Bakdugınca dem-be-dem benden yana
Hoş duâlar eyleyüp dirdi bana

430 Şemveş pîr olıcak ey nev-cüvân
Göreyin kim başdan olasın cüvân

431 Bu safâ te'sîridür ol sohbetün
Lîk binde bir durur ol sohbetün

432 Pîr-i sohbet-bîn olur ana cân
Pîre hem-dem ol ki ola âgâh cân

433 Ey Atâ eyülere hem-sohbet ol
Bilmiş ol kim sohbet oldur sohbet ol

Hikâye (2)

434 Var idi bir şehriyâr adı Esed
Mûr olurdı çengine düşse esed

435 Gözi rûşenlerden idi gönli hem
Dünye içün çekmez idi gönli hem

436 Dünyede zâhir olaldan fazl u cûd
Gelmemiş anun gibi sâhib-vücûd

437 Sohbet idi işi ehliyle müdâm
Şevkı câm itmiş idi ışkı müdâm

438 Kullarıydı pâdişâhân-ı cihân
Pâdişehler ana kul olmış cehân

439 Bir ogul virmiş idi ana Kerîm
Kendi gibi mazhar-ı lutf u kerîm

440 Hüsn-i hulk ile cemâl ile kemâl
Zât-ı pür-cûdında cümle ber-kemâl

441 İdicek dünyâ serâyından güzer
Şeh vasiyyet eyleyüp andan gider

442 K'ey gözümün nûrı ey cân-ı peder
Sen esen kal gitdi uş cân-ı peder

443 Ehl olan yâri ganîm it kendüne
Sohbetini bil ganîmet kendüne

444 Hem-nefes olmaga say it âkile
Kim bulur kuvvet anunla âkile

445 Bu sözi ne hoş buyurmışdur Resûl
Cânib-i Hak'dan olup halka resûl

446 İki yâr-ı sâdık ey gözümde nûr
İki eldür kim biri birin yur

447 Hoş saâdetdür eyüler sohbeti
Cân virüp alur eyüler sohbeti

448 Âmı terk it sohbet eyle hâs ile
Sohbet oldur k'ola hâssü'l-hâs ile

Hikâyet (3)

449 Bir şeh-i âdil var idi Zeng'de
Ehl-i zengün gönli andan zengde

450 Kimisini inledür idi ûdveş
Kimin odlara yakardı ûdveş

451 Mahzen-i hırs u hevâ idi dili
Oluban ol mahzenün dili dili

452 Kendüye mabûd idinmiş âteşi
Tünd ü bed mihr idi gâyet âteşî

453 Görmemiş anun gibi bir Zeng-bâr
Yüzi bir ebr idi gûyâ zeng bâr

454 Var idi bir hoş vezîr-i âdili
Hoş degüldi filine katâ dili

455 Dâ'imâ dirdi zulemden pâyunı
Aldun ey şeh yiter it çek pâyunı

456 Unıdıldı tabl ile kûs u alem
Âlem içre zulm ile oldun alem

457 Bir gün ol şeh itdi azm-i saydgâh
Gâh seyrân eyler idi sayd gâh

458 Bîşeden çıkınca bir âhû hemîn
Sıçradup atın didi "yâhû" hemîn

459 Geçdi nice deşt ü sahrâ tag u râg
Leşkerinden düşdi şeh haylî ırag

460 Ol kaçurdugı avın arayı ol
Buldı bir cennet-misâl arayı ol

Der-Vasf-ı Pîr-i Manâ

461 Kim safâ bulurdı hâkinden cinân
Oturur içinde bir ehl-i cenân

462 Oluban ankâ gibi halvet-güzîn
Yüz(i) pür-nûr eylemiş halvet gözin

463 Hâtırı kesretden irâz eylemiş
Cevherine cismi arâz eylemiş

464 Tâati nûrı yüzinde berk urur
İrdügin yakar sanasın berk urur

465 Kûh gibi bâ-sebât u bâ-vakâr
Her dem üstinden geçer yagmur u kar

466 Mahrem oldı geldi ol dervîşle
Nitekim hem-dem olur dervîşle

467 Didi n’eylersin bu tenhâ gûşede
Söyle ahvâlün irişsün gûşa da

468 Çün safâ bulmışdı şeyhün hâtırı
Anda yüz gösterdi şâhun hâtırı

469 Bildi kim ehl-i cefâ vü zulmdür
Elleri inleden anun zulmidür

470 Didi diyeyin mi ahvâli dürüst
Didi kim ey pîr-i nûrânî dürüst

471 Didi sana dâd elünden senün
Gitmelü olduk bu ilünden senün

472 Hak ki mülk ü şehre yâr itdi seni
Cevr içün mi şehriyâr itdi seni

473 Hak kapusıdur tapun çûbânsın
Gürgveş cevrün niçün cûyânısın

474 Memleketde her kime olsa zarar
Hak anı yarınki gün senden sorar

475 Dirliginde er gerek bir iş ide
Hayr ile ana sonra her kim işide

476 Şol kadar çekdi anı eyü söze
Kalbini sâf eyledi süze süze

477 Söz süzegiyle süzüp sâfî ânı
Gıll u gışdan eyledi sâfî ânı

478 Söz suyı çün yir bırakdı gönline
Hak anun rahmet bırakdı gönline

479 Âsitîn gibi öpüp ol dem elin
Eyledi tevbe alup şeyhün elin

480 Dâmeni gibi düşer ayagına
Âferîn ol sâkînün ayagına

481 Tevbe itdi zulme sâhib-adl olup
Kendüye yâr u musâhib adl olup

482 Ey gönül te'sîrini gör bir demün
Zâyi itme dünyede hîç bir demün

483 Hem-dem ol anlara ki ola gönli bay
Kim bulınmaz anlara âlemde tay

Hikâyet (4)

484 Var idi bir zâhid-i perhîzkâr
Eylemişdi kendüye perhîzi kâr

485 Mihr mânendine âlem-gerd idi
Himmetinde mihr-i âlem gerd idi

486 Var idi hakkında çok pâk itikâd
Oldugıçün kendü de pâk-itikâd

Der-Vasf-ı Pîr

487 Kul idüp rûhına ser-keş nefsini
Gûşmâl eylerdi dâ’im nefsini

488 Bî-nazîr idi velâyet içre ol
Bir emîr idi vilâyet içre ol

489 Geh medâr olurdı çerhe kutbvâr
Geh feleklerde uçardı kutb vâr

490 Sûretâ geydügi şâl ile kilîm
Hakka olmış idi manîde Kelîm

491 Ana bir tâlib didi ey nûr-ı pâk
Eyle bu hâk-i hakîri nûrnâk

492 Nimet-i Hakk'un hazînedârısın
Kufl-ı destün sen hazîne dârısın

493 Âftâb-ı âlem-ârâsın n’ola
Pertevünden zerre ger rifat bula

494 Her ne denlü yagdurursa şeb nemi
Gün togıcak cezb ider ol şeb-nemi

495 Şeyh didi dünyede dârü's-selâm
Ehl-i ışkun sohbetin bil ve's-selâm

İşâret Be-Sâz

496 Sohbetün sâzın düzet mugnîdür ol
Işk bezminde sana mugnîdür ol

497 Ehl-i derdün ögretüp kânûnını
Çengüne alma riyâ kânûnını

498 Sohbet-i dânâda bî-haddür havâs
Anlamaz ol nükte(y)i illâ-havâs

Bâb-ı Sâlis Ucb(ı) Terk İtmekdedür

499 Ey dil-i âvâre terk it ucbı var
Yiter ayaklarda ol kim ucbı var

500 Ucb ile baş kalduran başdan çıkar
Bu hevâyı merd isen başdan çıkar

501 Ucb içün red eyledi Firavnı Hak
Virmedi ol kâfire fer avn-ı Hak

502 Ehl-i ucb olan azar Nemrûd olur
Ger kala kalbinde bir nem rûd olur

503 Dünyede şol âşıka cândan dürûd
Terk idüp ucbı kıla eşki dü rûd

504 Ucb kim üç harfdür üçü de kec
Râstlık istersen üçinden de geç

505 Ucb ile sûretde kim birdür aceb
Hîç bilür misin nedür sırrı aceb

506 Yanî sen bir kara topraksın garîb
Bu enâniyyet olur senden garîb

507 Meskenet olsa libâsı âdemün
Yaraşur kim toprag idi âdem ön

508 Ger meseller ister-isen bî-şümâr
Dinse dükenmeye tâ rûz-ı şümâr

Hikâyet (1)

509 Hıtta'-i Magrib'de bir şeh var idi
Her dem ihsânı dürr-i şehvâr idi

510 Leşkerine ol emîr-i mülk-bahş
Gâh şehr eylerdi gâhî mülk bahş

511 Askeri bî-hadd idi mânend-i rîg
Lîk ehl-i kibr idi ol mürde rîg

Hikâyet (2)

512 Mucib oldugıyçün ol şâh-ı cihân
Halk-ı âlem andan olmışdı cehân

513 Nâgehân bir düşmen oldı âşikâr
Kasd kıldı eyleye anı şikâr

514 Kimi kim bilürdi kendüye o yar
Bulmadı birini kendüye uyar

515 Aklını dirince ol düşmen yiter
Kendü nefsi âdeme düşmen yiter

516 Gördi kim ceng ile bulmaz çâre ol
Çog ider ceng ile bulmaz çâre ol

517 Say idüp bulınca leşkerden kerân
Ardına düşdi anun hayl-i kirân

518 Kanda gitdiyse izin izlediler
Özini sayd itmege özlediler

519 Gördi kim sayd olur şöhre ol
Hep gülünç olısar il ü şehre ol

520 Gönlini derdi ile pür-tâb eyledi
Kûhdan kendüyi per-tâb eyledi

521 Ehl-i ucba hasleti düşmen yiter
Düşmen olmaz dünyede andan beter

522 Diler isen olasın ey yâr esen
Ucbı terk it olma ana yâr sen

523 Ucb urur reh-rev olanlar râhını
Key sakın idinme ey dil râh anı

524 Ucb çok ser-leşkeri pâ-mâl ider
Çok fakîri meskenet bâ-mâl ider

525 Devletüne gırra olma ey garûr
Kara topraga yaraşur mı gurûr

Hikâyet (3)

526 Var idi bir melik Îrân-şâh adı
Cümle-i Tûrân u Îrân şâhidi

527 Kendüsi bir serv-i lâle-had idi
Sebze gibi askeri bî-had idi

528 Leşker emrinde yog idi eksügi
Dâ'imâ ceng itmek idi eksügi

529 Gerçi kılmışdı şeh-i Îrân anı
Lîk sırdı cengde Îrân anı

530 Kanda kim varaydı olurdı tebâh
İder idi yakuban cismin teb âh

531 Çok sıdılar ol şeh-i leşker-keşi
Virmese Hak neylesün leşker kişi

532 Nâgehân bir gün yine düşmen sıdı
Ugraşıcak yine ol düşmen sıdı

533 Gördi ol mîri kaçarken bir azîz
Didi ey mısr-ı cihân içre azîz

534 Olma inen hod-nümâ vü ucb-gîn
Râst gelmez şâh olana ucb u kîn

535 Meskenet şehrinde şehliga düriş
Meskenetden gâfil olma budur iş

536 Himmet it miskîn olaydun ola mı
Nâfeveş miskîn olaydun ola mı

537 Âdemî-sîret olan ucbı n'ider
Dîv-sîretler kamu ucbını der

Tenbîh Be-İlm-i Ahlâk

538 Eyle evsâf-ı behîmînden güzer
Bad-ez-ân vasf-ı sibâı gider

539 Vasf-ı şeytânîyi andan eyle terk
Bul melek vasfında bî-had bâr u berg

Hikâyet (4)

540 Var idi bir server adı Pîl-ten
Bebr-peyker ü şîr-gurriş u pîl-ten

541 Kangı düşmen üzre salsa tîgını
Cevherinden ol dem eylerdi ganî

542 Toldururdı sepdügince tîrini
Dürr ile demrenlerinün yirini

543 Kılca depretse kemânından zihi
Tîr-i çerh eyledi ahsent ü zihî

544 Yürise azm eyleyüp her ne yire
Cümle korlardı el arkasın yire

545 Oldugıçün kendüsi dervîş-dost
Ana idi hâce vü dervîş dost

546 Meskenetle key katı meşhûr idi
Yüzi san kim yire düşmiş hûr idi

547 Çün yog idi ucbı olup dost-kâm
Buldı andan düşmen ile dost kâm

548 Kıldugıçün meskenet ol nîk-nâm
Kendü gitdi kodı uş bir nîk nâm

549 Bende it ucb(ı) hudâvend eyleme
Kula lâyık mı hudâvend eyleme

550 Hâk olana yaraşur çün meskenet
Hâk olursan başlar üzre mesken et

Hikâyet (5)

551 Şehr-i Bagdâd içre bir ranâ-cemâl
Kopdı ki andan buldı her ranâ cemâl

552 Menba-ı ihsân u ahsen-halk idi
Gûyiyâ kim bir musavver hulk idi

553 Şöyle matbû u hoş u mevzûn idi
Sanasın bir gevher-i mevzûn idi

554 Ömrveş hem-dem ü mülâyim rûhveş
Nâzük-endâm u sebük-dil rûhveş

555 Hüsn gibi fitne-i âhir-zemân
Görmemişdi evvel ü âhir zemân

556 Gonca içindeki gülden pâk idi
Dürr-i deryâdan dahı bî-bâk idi

557 Kim ki görse çeşm-i hâb-âlûdesin
Anı gören dirdi hâb-âlûde sen

558 Her gün artardı cemâli gün gibi
Şol bahâr eyyâmı içre gün gibi

559 Didi bir gün ana bir hüsn-i bedî
Kim Hudâ virmiş sana hüsn(i) bedî

560 Bu senün hüsn ü bahânun sırrı ne
Bizi âgâh eyle billâh sırrına

561 Biz getürdük hat dahı sen sâdesin
Biz gama olduk harîf ü şâda sen

562 Didi bu denlü bilürven bir kezin
Bana gönlüm didi kim dur bir gezin

563 Durdum ol demde yirümden şâd-kâm
Kebgveş seyr eyledüm bir nice gâm

564 Hârzâr içre yatur gördüm bir er
Sordum ahvâlin anun birer birer

565 Lutf u hulk ile ne yirdensin didüm
Gökden mi indün ya yirdensin didüm

566 Söyleyicek bildüm ehl-i hâl imiş
Ana bu sûret dahı bir hâl imiş

567 Pâk idüp pâyından ol dem gillerin
Sürdüm ayagına yüzüm güllerin

568 Çün beni bî-ucb gördi nev-niyâz
El götürdi eyledi Hakk'a niyâz

569 Didi çün bu hizmete eyledün kıyâm
Kala hüsnün böyle tâ rûz-ı kıyâm

570 Ol duâdandur ki bu hüsn ü bahâ
Kaldı bende ol duâya ne bahâ

571 Sen dahı bencileyin alsan duâ
Olmaz idün böyle merdûd u degâ

572 Âdem oglın ucb eyler dîv-nakş
Elün ile eyler ana dîv nakş

573 Kibrüni terk eyle olma ucbdâr
Niceleri eylemişdür ucb dâr

574 Kibri terk it eyle baş yaragını
Kibri sevmez şöyle bil yârâ Ganî

575 Çünki kibr ü gebr olur sûretde bir
Kibri terk it kılmagıl sûretde bir

Hikâyet (6)

576 Var idi bir gül-ruh u rengîn-izâr
Yog idi anun gibi rengîn izâr

577 Kebg-reftâr idi bâlâsı yüce
Her taraflarda belâlusı niçe

578 Gamzesi bir nâvek-i per-tâb idi
Kaşı yayından kavis ber-tâb idi

579 Ansuzın bir kerre arz itse yüzin
Topraga salardı uşşâkun yüzin

Sıfat-ı Ucb

580 Kibri hüsninden ziyâdeydi velî
Eylemişdi hüsnine kibri velî

581 Yûsuf anılsa der idi bendedür
Anda olmayan bahâlar bendedür

582 Ansalar Şîrîni dirdi zendür ol
Hırmen-i hüsnümde bir erzendür ol

583 Kûha keh dimezdi deryâya senek
Şâh-bâza şerçe sî-murga sinek

584 Seyr iderdi nâz ile gögsin gerüp
Anı bir âşık bu sûretde görüp

585 Didi nice nâz idersin sevdügüm
Bana rahm eyle çü bildün sevdügüm

586 Bî-zer ü bî-zûram ey meh pâresi
Bir dem onılmaz yüregüm yâresi

587 Didi git gelme bu yire bir dahı
Yoksa hâlüni iderem bir dahı berdahı ?

588 Ne yüz ile bana dirsin bî-zerem
Çünki ben bî-zer olandan bizerem

589 Zer ider uşşâkun işini direm
Sözlerüm dürrin işit sana direm

590 İncinüp döndürdi ol reh-rev yüzin
Silkdi üstinden evel yolun tozın

591 Didi bu büt ger büt-i âzer durur
Geçdüm andan çün murâdı zer durur

592 Bu gönül bir sırçadur çünkim sına
Bütün olmaz ger inanmazsan sına

593 Ol ayun on dördi her dünden döne
Eksüli başladı çün bir gün düne

594 Reng rû kalmadı ol gül-çihrede
Pâre pâre oldı çün gül çihre de

595 Gerçi bir gül yüzlü idi ol hilâl
Bükilüp inceldi mânend-i hilâl

596 Buhl u ucbun mihnet ü gamdan berî
Nâle biri derd-i bî-dermân biri

597 Düşmen idin ucbı sakın kılma dost
Düşmeni lâyık degüldür kılma dost

598 Ucbdur iden seni bî-menzilet
Ucbı ko gönüller içre menzil et

Bâb-ı Râbi Şâmilidür İzzetün

599 Ey gönül cûyâ-yı ehl-i izzet ol
Kim ider cûyâyı ehl-i izzet ol

600 Eyleme nâ-ehl olana hürmeti
Vardur anun ehl olana hürmeti

601 İzzet ehlinde olur her âb-rû
İzzeti olmasa bulmaz âb-ı rû

602 Her gönülde k'ehl-i izzet pîrvâr
Başlar üstinde anun yiri var

603 Ol gönül sürer safâ izzet bile
Ehl-i izzet hizmetin izzet bile

604 Hâk-i râh ol ehl-i izzet yolına
Tâ sana da izzet eyler bulına

605 Az sanma dünyede izz ehli bol
Varunı yog eyleyince iste bul

606 *Tâlib-i Hak şâh u yâ bende buved*
Her ki cûyend'est yâbende buved

607 Ger meseller ister isen sad hezâr
Nagmeler idüp olayın sad-hezâr

Hikâyet (1)

608 Bir melik var idi Ferruh-baht adı
Adı gibi hûb u ferruh-baht idi

609 Husrev-i kîndâr u adâ-cûy idi
Kılıcından hûn-ı adâ cûy idi

610 Berk gibi germ olup çekdükçe tîg
Kuhl olurdı darbına döymezdi tîg

611 Oynasa cisminde hışmından tamar
Getürürdi anı düşmenden tamar

612 Kanda kim azm itse ol kişver-sitân
Tîg ile tolardı ol kişver sinân

613 Olsa düşmende demürden kala ten
Dir idi âciz degülem kala ben

614 Dâ'imâ düşmenle idüp kârzâr
Kâfirün olmışdı andan kâr zâr

615 Bir gazâ içre irüp hükm-i kazâ
Anda kim ide namâzını kazâ

616 Başlayup Kur'ân okurken ansuzın
İrdi bir tîr ü tamâm itdi sözin

İşâret Be-Evsâf-ı Tîr

617 Sînesine yiyicek ol hâkiyi
Cânı terk itdi bu cism-i hâkiyi

618 Sînesin kim kıldı ol tîre kubûr
Gitdi mamûr oldı cisminden kubûr

619 Cismini k'ol tîre kandîl eyledi
Cânını envâra kandîl eyledi

620 Çün tenin ol oka pûte eyledi
Zerr-i ışka cânı bûte eyledi

621 Gördi ru'yâsında anı bir azîz
Cennet-i Adn içre muhtâr u azîz

622 Sordı kâfirle gazâlardan mıdur
Ehl-i İslâma azâlardan mıdur

623 Didi birinden de ırmadum velî
Anda kim kılmışdı Hak bini velî

624 Bir fakîre ugrayup bir kez selâm
Andan öndin virmiş idüm v'e's-selâm

625 Andan irişdi bana bu izz ü nâz
Görmenüz âlemde Hakk'un izzin az

626 Basma bî-izzet yola bir dem kadem
Tâ ki anda göresin bir dem kadem

627 Ehl-i izzet hâk-i râhın sürme bil
Nefini görmek dilersen sürme bil

628 İzzet eyle ey gönül izz ehline
Kim azîz olur düşen izz ehline

Hikâyet (2)

629 Germ olup meclisde bir gün Şeyh-i Câm
Sundı hamr-ı marifetden bize câm

630 Ehl-i meclis cümle ser-mest oldılar
Gûyiyâ meyden geçüp mest oldılar

631 Nâ-gehân bir hâm idüp andan güzer
Gördi bî-mey halk kendüden gider

632 Münkir idi bâver itmezdi o hâm
Marifet mey oldugına lafz câm

633 Didi nice şeyh bu câdû imiş
Halkı kırmış sanasın câdû yimiş

634 Nice bir câhilleri aldayasın
San bular tıfl oldılar sen dâyesin

635 Geldi bu söz gönlüne şeyhün katı
İncinüp ol meclis içre key katı

636 İhtiyârı kalmayup bir hû didi
Hâ diyince hû ana "yâhû" didi

637 Hâlini işitdün ol bî-izzetün
Terk it ol hâli dilersen izzetün

638 Sanma kim izzetsüz olan iş biter
Kim olur izzetsüz olan iş biter

Hikâyet (3)

639 Bişr-i Hâfî bir aceb mey-hâr idi
Ehl-i Hak yanında çün mey hâr idi

640 Mey-perest idi harâbât idi ol
Sanasın pîr-i harâbât idi ol

641 Bir gün ol keyfiyyet ile seyrde
Yürür iken her makâmı seyr ide

642 Bir varak gördi yatur hâşâkde
Kâbiliyyet kişiden hâşâ gide

643 Gül gibi yirden götürdi anda
Gördi bismillâh yazılmış anda

644 Dünyelikde bir peşîzi var idi
Itra virdi çâr-sûya varıdı

645 Ol abîr içre o dem hoş bû anı
Saklayuban eyledi hoş-bû anı

646 Kaldurup destin sokar destârına
Lîk ne destin bilür destârı ne

647 Yine meşgûl oldı kâr u bârına
Nûş-ı meyden gayrı kârı bârı ne

648 Var idi bir ammı ehlullâhdan
Devlet ana k'ola ehlullâhdan

649 Bir nidâ irdi ki bizden bişre var
Müjdegânî eyle yanî Bişr'e var

650 Adumuza hürmet itdi ol bizüm
Biz dahı ana didük kim ol bizüm

651 Bu nüvîde şâd olup şûrîde pîr
Gûşesinden sıçradı mânend-i tîr

652 Gerçi bir mihr-i cihân-ârâdı ol
Vardı Bişr-i Hafî aradı ol

653 Gördi bir mey-hâne küncinde yatur
San bir ejderdür ki gencinde yatur

654 Göricek hâlini bir âh eyledi
İder isen sen de bir âh eyle di

655 Kim derûnından geçüp Bişr'ün revân
Sıçradı h*â*bından ol rûh-ı revân

656 Didi kim ey Bişr ne âlemdesen
Ne amel kıldun aceb âlemde sen

657 Kim Hak'a şâyeste ola ol amel
Olmaya tasnîf ü kavl ile amal

658 Didi ben ana yarar iş itmedüm
Kimse didiyse dahı işitmedüm

659 Müdmin-i hamrem işüm şurb itmedür
Didi yiter eyledün şurb itme dur

660 Şimdiden girü Hak adın okı di
Kim seni Hak hazretine okıdı

661 Fikre taldı eyleyüp eşkini cû
Kendi ahvâlini kıldı cüst ü cû

662 Hâneden agyârı çünkim sürdi ol
Kıssa(y)ı bildi safâlar sürdi ol

663 İzzet itdi çünki Hakk'un nâmına
Hak anı irgürdi izzet bâmına

664 Bir azîz oldı oturdı fârig ol
İzzet istersen gönül gel fârig ol

665 Fârig olmayınca bulınmaz fürûg
Sabr ile helvâ olur acı korug

666 İzzet it mahbûba kıl cevrine sabr
Gül-şeker bil elüne sunarsa sabr

Hikâyet (4)

667 Var idi bir er kişi Marûf adı
Fâka vü fakr ile key marûf idi

668 Hırkası sad-pâre idi gül gibi
Belki yog idi hisâbı göl gibi

669 Nîk sözler söyler idi gül gibi
Fikrler eylerdi akl-ı kül gibi

670 Uçdugınca hâtırınun tâ'iri
Lâ-mekânda eyler idi tâ'iri

671 Gün yüzinden alur idi rengi zer
Hâk rengiydi yanında reng-i zer

672 İster idi dâ'imâ Hak'dan hakı
Hak budur ol sevgünün budur hakı

673 Zâhiri yoksul u gönli bay idi
Dinle anı kim ne resme bayıdı

674 Var idi bir oglı gâyetde güzel
Hak ana virmişdi bir resme göz el

675 Seyr iden unıdur idi kendüyi
Vahdete varurdı kalmazdı düyi

676 Nitekim hüsnine hem-tâ yog idi
Hürmet ü izzetde hem tâ yog idi

677 Hasteler hâline çeşmün bilmez em
Diseler derdini anı bilmezem

678 Lal-i cân-bahşun velîkin bilür em
Diseler dirdi ben anı bilürem

679 Meclisinde ansalar halvâ-yı ter
Eydür idi leblerüm halvâ yiter

680 Gûyiyâ bir necm idi kim çerh-i pîr
Görmemişdi mislini ömrinde bir

681 Lutf ile kul itdi âlem halkını
Şöyle severlerdi âlem halkı anı

682 Beglerinün fursatın beklediler
Öldürüp ol dil-beri beglediler

683 Hürmet itdi çünki halk-ı âleme
Anı sultân itdi halkı âleme

684 Ey dil istersen ola izzet müdâm
Âlemün halkına sen izz et müdâm

685 Hâne-i izzetde kıl cânı mukîm
İster isen ey gönül cân-ı mukîm

686 Âdemi her hill ile her hürmete
Döyer ü döymez cihânda hürmete

Hikâyet (5)

687 Kopdı bir âhû Hoten'den misk ü bûy
Ergavân-i rûyı idinmiş miski bûy

688 Leşker-i hüsni ideydi tâ huten
Olur idi pür-hıtâdan tâ Hoten

689 Şöyle zîbâ görinürdi hüsni anun
San güneş bir perteviydi hüsninün

690 Îş iderdi dâ'imâ şâd u ferâh
Hem-dem-i şâdî idi yâri ferâh

691 Zühreveş işi güci her dem tarab
Eylemezdi kimsene ansuz tarab

692 Gün gibi nûrânîyidi manzarı
Kirah yüceydi felekden manzarı

693 Hüsninün zerrâtı âlem zerresin
Vasf iderlerdi diyeydün zerresin

694 Deşt ü sahrâda meger ol lâle-rûy
Geşt iderdi zeyn idüp çün lâle rûy

695 Gördi bir der-mânde mehcûr u zâr
Topraga batmış olup zerd ü nizâr

696 Âteş-i mihr ile bagrı sûhte
Müstaidd-i şevka olmış sûhte

697 Şule-i hûrşîd ile yanup bişer
Rahm idüp didi hey üftâde beşer

698 Sâye saldı geldi ana yârısı
Tanladan geçince günün yarısı

699 Gözin açdı gördi bir serv-i revân
Sâyebân itmiş olan servi revân

700 Kaldurup yüzini hâk-i râhdan
Kimse seçmezken o hâki râhdan

701 Depredüp dilin didi ey sîm-ber
İtmiş iken serv-i bâlâ sîmi ber

702 İzzet itdün bana hakk ana cizâ
İzzet eyleye sana rûz-ı cezâ

703 Dilerem pîr olma hergiz ol cüvân
Kaldı pîr olmadı hergiz ol cüvân

704 Hîç h*â*r olma ya izzet gûş olan
Gûş ideler kavlümi ehl-i gûş olan

705 İzzet eyle nüh felekden berter ol
Ehlin eyler nüh felekden berter ol

706 Hûb-ı bî-izzet ne denlü olsa hûb
Hûb olur manîde andan seng ü çûb

Bâb-ı Hâmis Kamuya Eylikdedür

707 Ey gönül cehd eyle tâ merd olasın
Niçe bir nâ-ehl ü nâ-merd olasın

708 Baglayup bilüne merdâne kemer
Eyülerden ol sakın olma kem er

709 Nefsinün atına eylikden ey er
İdüp üstine süvâr ol ur eyer

710 Sen dahı ur tevsen-i taba uyan
Kem kişilere gönül ana uyan

711 Cümle eylikler yavuzlık terkidür
Saydgâh-ı Hak'da ranâ terkidür

712 Eylik idebilür isen eyüsin
Kim güzîn itdün eyüler eyüsin

713 Eylik eyle her eyüye yatluya
Dime kim bu eyüdür bu yatlu ya

714 Kim de kim bir yatlulık peydâ olur
Sâhibine ol pey-â-pey dâ olur

715 El uzadup kim ki eyler bir bedi
Ol bed âhir bend idiser ol yedi

716 Ey olan âlî eger nâzil ola
Rahmet-i Hak farkına nâzil ola

717 Eyü ol eyüler ile halvet it
Gülsitân-ı halka içre celvet it

718 Eyüler her yatludan bulur halâs
Zer gibi kim bula gışşından halâs

719 Nîk-rev ol nîk-rû ol nîk-râ
Tâ ki râyuna diyeler nîk râ

720 Ger meseller istesen idem revân
Köhne lafz içre nice tâze revân

Hikâyet (1)

721 Var idi bir hâr-keş miskîn ü h*â*r
Hârdan cânında yüz bin hâr-hâr

722 Muttasıl çekdügi bâr-ı hâr idi
Fakr elinden n'eylesün nâ-çâr idi

723 Hâr ile gûyâ şeh-i Ferhâr idi
Hârsuz bî-kerr ü bî-fer hâr idi

724 Bir gün ol dil-rîş olup pür-hâr püşt
Geşt iderdi deşti misl-i hâr-püşt

725 Gördi kim bir sîne-çâk u huşk-leb
Beste yatur âb gibi huşk leb

726 Göricek âgeh o düşmen bendini
Sıçrayup üstinden aldı bendini

727 Var idi bir pârecük nânı bile
Anı konukladı ol nânıyile

728 Çün yidi nânı didi ey nâ-bekâr
Pîre kim kılma bu yirde dahı kâr

729 Dahı şol zer kim sen anı der-miyân
Eyledün kılmak gereksin dermiyân

730 Pîr gördi eyledi cânına kasd
Hancer-i hûnînle ister ide fasd

731 Tîrveş sıçradı yirinden hemîn
Tâ ki def eyleye ol illet hemîn

732 Bâd gibi kaçmaga dutdı yüzi
Ardına düşdi bu nitekim tozı

733 Mâ-hasal yaklaşdı ol bed pîre tîz
Pîr say itdi reh-i tedbîre tîz

734 Gördi bir sûrâh yüz tutdı ana
Gör ne devlet anda yüz tutdı ana

735 İçine girdi görür bir gâr-ı teng
Dürlü gevherler yıgılmış teng teng

736 Didi bana bunı vireydi kader
Dünyede devlet yiterdi bu kadar

737 Taşra bakdı gördi kim ol bed-gümân
Cân atup irdi dutup tîr ü kemân

738 Şöyle gelür sanki yad ile yagı
Âh idicek düşdi sındı ayagı

739 Dünyede bu resme er olur imiş
Bir nefesde ne dise olur imiş

740 Didi ey bed-hû nedür hâlün eyit
Didi âlemde ey istersen ey it

741 Yatlulık kıldum çü ben bî-heng ü seng
Yügürürken irdi ayaguma seng

742 Bu sözi didi vü bî-cân oldı ol
Bu gam u derd ile bî-cân oldı ol

743 Kaldı ol bir hâr-keş ü evbâşa genc
Tîz irişür eylik iden başa genc

744 Eylüge say it ki eyüdür o kâr
Dünyede onan eyülerden onar

745 Sen dahı eylere öykün ol eyü
Öykünür tagdan gelen bir yad ayu

746 Ey dil eylik tohmını besle becer
Ne ekerse âdemî anı biçer

Hikâyet (2)

747 Şâh-ı Zü'l-karneyn çünkim şeh-nişân
Oldı andan aldı mîr ü şeh nişân

748 Bir şeh oldı kim bu çerh-i kûz-püşt
Eylemişdi hizmetinde göz ü püşt (?)

749 Kasd kıldı hıtta-i Der-bend'e ol
Hâtırını ol emre kıldı bende ol

Vasf-ı Hisâr

750 Kim döşer anun gibi yüksek hisâr
Kim makâmât içre eyledür hisâr

751 Bakıcak dutmasa ucın börkinün
Altun üsküfi düşeyidi gönün

752 Bozdı yıkdı burc u bârûsın anun
Komadı yirinde yarusın anun

753 Kıldı cân gibi yine mamûr anı
Cümle-i vîrânın u mamûrını

754 Şöyle dil virmiş idi ol milkine
Fahr idüp sıgmazdı âlem milkine

755 Gördi ol hâlin anun bir ehl-i dil
Uzadup İskender'e ol ehl dil

756 Dir bunı yiter imâret eyledün
Tekye vü kasrın imâret eyledün

757 Sanma bu vîrân senünle yapılur
Bu kapu kim yapdun âhir yapılur

758 Dâr-ı fânîdür bekâsı yok bunun
Dâmeni olsa yakası yok bunun

759 Cehd idüp eylik hisârın yapagör
Ger inanmazsan hele bir yap a gör

760 Hîç benzer mi binâ-yı fânîye
Eylemez âkıl binâyı fânîye

761 Seyl-i gamdan geçmege gerekse sal
Dünyede sen eylik eyle suya sal

Hikâyet (3)

762 Vardı bir er kişi Şâh-ı Deşt adı
Geşti gâhî kûh u gâhî deşt idi

763 Eylik eylemek idi işi güci
Dâ'imâ her yirde yitdükçe güci

764 Eyüler izine basmışdı ayag
Yavuz elden hergiz içmezdi ayag

765 Eyülik kolında bâzû-bend idi
Kılmamaga zulm bâzû bend idi

766 Çerh gördi kim çekemez yayını
Gûşe-gîr oldı vü sundı yayını

767 Âkıbet şâh oldı âlem mülkine
Ancılayın şâha âlem mülki ne

768 Eyülerün pîşesi eylikdurur
Kim gider her yatlular eylik durur

769 Her kimi görsen eyü gör eyü bil
Kim kalısardur o niçe ay u yıl

770 Her ki bu âlemde bî-inâm ola
Âdemî olmaya ke'l-enâm ola

771 Dünyede eylüge idüp iştigâl
Âhiret dârını eyle iştiâl

Hikâyet (4)

772 Kopdı bir hâce Habeş'den mâldâr
Dâr-ı dünyâ almaga ol mâl dâr

773 Ehl-i dünyâ içre pîş ü sadr idi
Sanki bunlar kalb idi ol sadr idi

Der-Mezemmet-i Ehl-i Dünyâ

774 Cümlesinden mekr-dân u hîle-bâz
Kendü sayyâd u elinde hîle bâz

775 Sûret-i halka satardı çok riyâ
Lîk manîde yidügiydi ribâ

776 Ehl-i dünyâ kim yüzi sûretdedür
Nîm-rûdur görinür sûretde dür

777 Niçe yıllar hizmet iden kulların
Atdı yabanlara dutdı kolların

778 Cümlesin zer sevdüginden mâl-i nakd
Eyledi zîrâ severdi mâlı nakd

779 Geh seferde geh hazarda muttasıl
Say iderdi ola sûda muttasıl

780 Halk iderlerdi kim bu dûzahî
Ölicek mamûr idiser dûzahı

781 Göz yumıcak dünyeden bir nîk-hâl
Gördi rü'yâsında gâyet nîk hâl

782 Didi kim sende yog idi bu beden
Kâbiliyyet rahmet-i Hakk'a neden

783 Didi bir dil-teşneye yanup içüm
Dünyede su virmiş idüm bir içüm

784 Ol kadar eylik ki itdüm yâ nasîb
Oldum iş bu devlet ile bâ-nasîb

785 Menzilünde eylügi câ-rûb idin
Şöyle bil eylik durur câ-rûb-ı dîn

786 Bâzdârı sensin ü cân bâz-ı Hak
Eylüge cân vir sever cân-bâz-ı Hak

Hikâyet (5)

787 Var idi Tâyif'de bir pîr-i tavâf
İşi şehr etrâfın itmekdi tavâf

788 Dünyede fikri gamı sevdâyidi
Sûd ol sevdâda bir sevdâyidi

789 Ne var idi sûdı ol bâzârdan
Ne gicelerde huzûrı zârdan

790 Her kime irse iderdi cer anı
Cezme irgürmişdi ilmi cerrini

791 Şeb-nem istese yagan tolu idi
Yüzi kara tobrası doluydı

792 Lîk her kimseye eylikdi işi
Kemleri sevmezdi eylerdi eşi

793 Çıkdı bir gün merdüm-i Tâyif gibi
Tâ ki şehri tavf ide tâyif gibi

794 Gûşına irdi bir âvâz-ı hanîn
Bilmege oldı ol âvâzı hanîn

795 Bakdı gördi bir zaîf-i haste-hâl
Rahm idüp didi nedür ey haste hâl

796 Anda yatur gördi bir bî-çâre(y)i
Kasd kıldı ki ide anı çâre(y)i

797 Kim ayagı bir yire geçmiş idi
Zahmetinden kendüden geçmiş idi

798 Çıkarınca bu aradan ol anı
Cânınun çıkdı bedende olanı

799 Gördi var yanında mâlı bî-hisâb
Saysa dükenmeye tâ rûz-ı hisâb

800 Kişt bârân buldı sâl-i huşkda
Kim niçe selsâl-i sâl-i huşk ide

801 Hûb buyurmışdur ol pîrûz-baht
Kim eyülerde olur pîrûz-ı baht

802 Her kim eyliksüz ider ser-bâzlık
Peşşe-i bî-serdür eyler bâzlık

803 Eylik itdün ise ey yâr eylik um
Vay bana kim dünyede yok eylügüm

Bâb-ı Sâdis Yatluyı Terk İtmede

804 Ey dil-i miskîn bed-endîş olma tâ
Kimse hakkında bed-endîş olmaya

805 Gayra da nefsüne sandugunı san
Ta koyup gidesin eyü ad u san

806 Zâhirin görüp kişinün ayb-bîn
Olma manîde degülsin gayb-bîn

807 *Ayb bâşed gûne bîned cüz ki ayb*
Gayb mîbîned revân-ı pâk ki ayb

808 Eyülik bir tâc u devlet terkidür
Yâ bir agaçdur saâdet bergidür

809 Bir latîf ü tâzedür emziklüdür
Ele alsan aglar iken güldürür

810 Dem-be-dem eyler firişteler nidî
Virmek içün ehline nîk ü bedi

811 Çünki her derdine bulur âdem em
Yatlulık iden dimesün âdemem

812 Âhir âdem-zâdesin ey nâ-halef
Himmet it yoksa tamâm oldun halef

813 Eylüge irür eyü ne olısar
Ne olupdur dünyede ne olısar

814 İster isen bu sözüme bir delîl
Arz kılayın bir niçe rûşen delîl

Hikâyet (1)

815 Var idi bir şeh adı Şâpûr idi
Husrev-i mülk-i Rey ü Şâpûr idi

816 Rezmde İsfendiyâr-ı rûy-ten
Dutamazdı ana karşu rûy u ten

817 Sanki burc idi demürden rîhte
Rüstem-i Zâl'a geçerdi rîhte

818 Gerçi kim ol sâhib-i tabl u alem
Adını kılmışdı âlemde alem

Der-Mezemmet-i Zulm

819 Lîk zâlim idi adli yog idi
Cevr ü zecr itmekde adli yog idi

820 Saluban elden adli şeh-bâzını
Zulmden kılmışdı ol şeh bâzını

821 Murg-ı zulmi her tarafdan perr ü bâl
Açuban pervâz iderdi perr ü bâl

822 Kalmadı âlemde hîç bir murgzâr
Olmaya zulminden anun murg zâr

823 Dünyede yog idi hîç bir deşt ü bûm
Gûşe-gîr olmaya andan kûf u bûm

824 Şol kadar zulm itdi ol hân-ı cihân
Andan incindi kamu cân-ı cihân

825 Var idi bir oglı mânend-i zükâ
Olmış idi maden-i hulk u zekâ

826 Belki gün hüsni yanında yüzde bir
Olmaz ol sûretlü yüz bin yüzde bir

827 Didi bir gün şâha kim ey şâh-ı dîn
Zulmünün hakkında yüz bin şâhidîn

828 Han hânumdur ne sunsam hânuma
Ugrasun yine benüm öz cânuma

829 Halka zulm itmekden elün çek gider
Halk eli atdugı taş katı gider

830 Oglı çün cânında yakdı bu közi
Kana döndi kakıyup iki gözi

831 İçelüm sâkî getür didi şarâb
Olmadın beydâ-yı âlemden ser-âb

832 Teşneyem ol çeşme-i hayvâna ben
Virmezem ol çeşme(y)i hayvâna ben

833 Var idi fassında zehr-i bî-emân
Sâgarun içine saldı bî-amân

834 Çîn'den bir elçi geldi ansuzın
Didiler nedür görelüm ön sözin

835 Bad-ez-ân câm-ı meyi nûş idelüm
Gönlümüz hoş u eli boş idelüm

836 Söyleyicek sözin elçinün tamâm
Didi şâhı olmışuz Çîn'ün tamâm

837 Sâkıyâ şol kan olasıyı getür
Ele al bir tâze gül gibi götür

838 İttifâkâ mey sunıcak sâgarı
Sonra sundı yanılup ol sâgarı

839 Sâgar-ı pîşîni anı sandı şâh
Aluban oglı eline sundı şâh

840 Bî-tekellüf oglı alup kıldı nûş
Kendüye zehr oldı vü oglına nûş

841 Oldı ol sâgar ana câm-ı ecel
Kimseye virmez ecel câmı ecel

842 Olmasın bir bed cihânda ten-dürüst
Eylik it tâ ola cân u ten dürüst

Hikâyet (2)

843 Var idi bir er ki şâh-ı Belh idi
Güfte-i şîrîni halka telh idi

844 Ol şehün ahdinde bir ahde vefâ
Gitmeye idi Sî-murg-ı vefâ

845 Şehr halkı ger bir ola ger dü tâ
Gamdan oldı cümlenün kaddi dü-tâ

846 Ger müşevveş-hâl ü ger ehl-i huzûr
Cümle olmışlardı andan bî-huzûr

847 Nâ-gehân irdi Hıtâ'dan bir çeri
Atları kecümli kendüler cerî

848 Gördi atlarunla başa varamaz
Kalur ayaklarda başa varamaz

849 Kaçdı andan kandasın diyü Yemen
Bile leşkerden mekir-dân u yaman

850 Gördi hâlin rahm idüp şâh-ı Yemen
Ana leşker koşdı bir niçe tümen

851 Tâ varup mülkin ala düşmenden ol
Ana didi sanki var düşmenden ol

852 Çün ana şâh-ı Yemen bulındı yâr
Eline girdi yine giden diyâr

853 Döndi kasd itdi Yemen mülkin ala
Müstakil ol mülke dahı şâh ola

854 Didiler ana ki ey kavli yalan
Hîç yalan söyler mi kendüzin bilen

855 Kanı bizümle olan ahd ü emân
El-amân sinün elünden el-amân

856 Eylik itdük biz sana vü sen bize
Bir iş itdün kim işidenler beze

857 Yüzlerini göge dutup zâr zâr
İnleyüben kıldılar katline zâr

858 Nâ-gehân belürdi bir ebr-i siyâh
Anı görüp haylî vehm itdi sipâh

859 Ne(y)iki diyince irdi berkvâr
Sanasın içinde yüz bin berkı var

860 Ol çeri(y)i seng-i bârân eyledi
Kesret ile sengi bârân eyledi

861 Bu işe anlar ki hâzim oldılar
Hak'dan irdügine câzim oldılar

862 Nîk-endîş ol bed-endîş olmagıl
Arturur zîrâ bed-endîş olma gıl

863 Say idüp eylik külâhın başa gey
Geyebilürsen yaraşur başa key

Hikâyet (3)

864 Var idi magribde bir üftâde pîr
Garba irse ömr olur üftâde pîr

865 Döşegi yasdugı toprag u kaya
Kasd kılmışdı ki cânına kıya

866 Sengden gayrı yog idi bâlişi
Subha dek iderdi her şeb nâlişi

867 Halkdan hâlini gizlerdi çi ger
Deler idi âh bin cân u ciger

868 Kıldugından âh u feryâd u nefîr
Halk-ı âlem andan olmışdı nefîr

869 Bir gün andan bir kişi kıldı su'âl
Kim ne yir içer ne eylersin su'âl

870 Nedür işbu âh u zârundan garaz
Hâcetün cevher midür yoksa araz

871 Didi evvel bir ganîdüm ben fakîr
Dinle kim ne resme düşdüm ben fakîr

872 Ol gınâyile cihânı şehr şehr
Geşt kıldum bir niçe sâl ile şehr

873 Bir gün işbu aradan geçdüm süvâr
Bahtumun kolında devletden sivâr

874 Nâ-gehân gördüm ki bir bîmâr u zâr
Yatur işbu gûşede zerd u nizâr

875 Key katı zaf ile olmış haste hor
Dil-şikest ü cismi olmış haste hor

876 Çün nazar eyledi bir ben dâîye
Ana dâî olmak oldı dâiye

877 Kasdı bildüm kim duâdan cer durur
Dâ'imâ feth-i duâdan cerdurur

878 İncinüp haylî sakat didüm ana
Didi ben sana ne didüm bir an a

879 Çün sözüm dönderdi bu denlü benüm
Tüyüm örü geldi ditredi tenüm

880 Kakıyup katdum kurusın yaşına
Niçe muhkem çûb urdum başına

881 Yok yire güç itdügüm içün bana
Virdi Hak bu denlü derd ile bükâ

882 Ol kadar bed bizde binde biridür
Birüne bin eyleseler yiridür

883 Şol kadar güç iderin ben kendüme
Âsyâb itmez cihânda gendüme

Hikâyet (4)
884 Var idi Zâbul'de bir nev-hâste
Fitneyidi ol dahı nev hâste

885 Yüzinün bûstân-fürûz olsa güli
Sûhte âşıklar olur idi küli

886 Câmi-i uşşâk idi her bâmdâd
Âstânı olmış idi bâm-ı dâd

887 Ak boz üstindeki key kara beni
Olmış idi mülket -i Rûm'un begi

888 İki gözi Hindî özi Türk idi
Fitne vü âşûb-ı Hind ü Türk idi

889 Ger katîli isteyeydi hûn-bahâ
Dir idi yitmez mi kıldum hûn bahâ

890 Şol kadar kimse severd'ol dil-beri
Cân u dilden oldı yüz bî-dil berî

891 Sevdi anı nâ-gehân bir ulu şeyh
Işk ile olur cihânda ulu şeyh

892 Bir gün ol pîr-i azîz-i halvetî
İhtiyâr itdi anunla halveti

893 Didi şeyhe ol nigâr-ı meh-fürûg
K'ey zamîrün pertevinden meh fürûg

894 Lutf idüben bir nasîhatla beni
Bende idin ol nasîhatla beni

895 Didi kimseye uzatmagıl zebân
Eyleme bir vech ile dahı ziyân

896 Kudretün yitdükçe say it nîke sen
Tâ k'olasın nîklerden nîk sen

897 Nahl-i ömri âb-ı cûd ile suvar
Dâ'imâ ser-sebz idüp anı su ver

898 *În sehâ şâhist ez-serv-i bihişt*
V'ey u ki ez-ser çünîn şâhî bihişt

899 Şol koyanlar bizden ilerü eser
Komamış eylikden ilerü eser

900 Eylik ile yapılur çün âhiret
Ne idersen eylik ile âhir et

Hikâyet (5)

901 Var idi bir şeh kefi ummân idi
Zer elinde san kef-i ummân idi

902 Görse Hâtem dest-i gevher-pâşını
İleyinde indürürdi başını

903 Bir şeh-i deryâ-dil ü kân-dest idi
Gûyiyâ deryâ dil ü kân dest idi

904 Yinür idi nimetinde her nehâr
Turna vü dürrâc u kebg ile nehâr

905 Süfresinün fazlası her leyl de
Berre-i âhûyidi hem leylde

906 Pençe dutsa Rüstem-i Destân ile
Burar idi destini destân ile

907 Yog idi yâ çekmede hem-tîr ana
Pîr-i çerh olmışdı gûyâ pîr ana

908 Lîk bakmazdı raiyyet hâline
Dimez idi kim raiyyet hâli ne

909 İşleri güçleri vâveylâ idi
Tenlerini yakmaga veyl âh idi

910 Gördi şeh bir gün ki pîr-i mâh-çihr
Rûşen itmiş sanki mihr ü mâh çihr

911 Gül gibi handân idüben vechini
Der-miyân itmişdi olan vechini

912 Egilüp mihrâba dönmiş kâmeti
Es-salâ dir ışka itmiş kâmeti

913 Işk eline virmiş olan varını
Kendüni yog eylemiş ü var anı

914 Oturup seyrân ider şeylânını
Nimeti deryâsınun seylânını

915 Çâşnî-gîrine ol dem emr ider
Hâtırına lâyıh olan emri der

916 Yanî şol dervîşe dahı süfre çek
Levh-i hâtırdan sakın eyleme hak

917 Süfre çekdiler velî bir lokmaya
Degmedi çok didiler bir lokma ye

918 Şâh eyitdi ey Sikender-âyine
Âyinen yanında gün ü ay ne

919 Nice râhatdan dilün râib ola
Zahmete her lahzada râgıb ola

920 Didi şâhâ niçe bir bu güft ü gûy
Ya urasın saltanat sahnında gûy

Der-Nasîhat-i Pîr

921 Az ye az iç ki âzâd olasın
Âhiret yolında bâ-zâd olasın

922 Her kimesne kim ola bisyâr hâr
Ol bu me'kelde olur bisyâr h*â*r

923 Bir şecerdür lokma ber endîşedür
Bir denizdür lokma vü endîşe dür

924 Tohmına göre yimiş virür bu ten
Ne ekersen topraga oldur biten

925 Bâ-kanâat dem-be-dem olur be-îd
Bî-kanâat dem-be-dem olur baîd

926 İllerün hakkın yimekden ne biter
Ol ekin ne hâsıl olur ne biter

Bâb-ı Sâbidür Kanâat Mahzeni

927 Ey kanâat kılmayan ehl-i tama
Bil k'ider nâ-ehl her ehli tama

928 Uzlet ü vahdet kanâatden kopar
Himmet it sen de kanâatden kopar

929 Kim ki dikse dünye câhından basar
Himmeti ayagın eflâke basar

930 Himmet it irmege himmet ehline
Tâ ki irişdüre himmet ehline

931 Ehle hem-dem olmadum göynür özüm
Kim üzüme göre kararur üzüm

932 Râh-rev olana uyup var tarîk
Tâ ki hâsıl idesin tavr u tarîk

933 *Pîr-i reh big'zîn ki est û pîş-rev*
V'er talebdârî tu menzil pîş rev

934 Var kanâat kıl otur bir gûşede
İrmesün savtı gınânun gûşa da

935 Yolı bilürsen bu denlüce gınâ
Ne fenâ var sana dahı ne anâ

936 Bu tama üç harfdür üçi de boş
Merd-i râh isen kıl ol üçi de boş

937 Ger bu manîye dilersen bir mesel
Nakl ideyin bir nice nâzük mesel

Hikâyet (1)

938 Var idi bir server-i çâpük-süvâr
Olur idi bâddan çâpük süvâr

939 Uralı devlet eli başına tâc
Ne harâc almış kimesneden ne bâc

940 Zerrece incitmemiş bir kimseyi
Eydür idi hakkına her kimse eyi

941 Bir vezîri var idi key nâ-sipâs
Hükmini iderdi cümle nâs pâs

942 Bir gün ol şâha nasîhat kıldı dir
Şol reâyâya nasîhat kıl di dir

943 Kim vireler mâl neyden deme al
Mâlsuz n'olur senün hâlün me'âl

Der-Sıfat-ı Mâl

944 Mâlsuz şâha cihân yagı olur
Mâl şâhun yüregi yagı olur

945 Kuvvet-i zahr ister isen mâldur
Kuvvet-i kalb ister isen mâl dir

946 Didi şeh çün oluruz âhir fenâ
Yâ kabâ dut üzeründe yâ fenâ

947 Yok durur bu dâr-ı dünyâda bekâ
Ana ibret gözin açup bir bak a

948 Nakdümüz virdük tamâm u gitdi ömr
Zeyd işi bitdi yirine geldi Amr

949 Amra dahı ne oyunlar oynada
Nakdin anun da temâmet oynada

950 Bir gama sabr eyle bin râhâta ir
Meclis-i rûhânîde râhâta ir

951 Varına şükr itmeyüp idersen âz
Dünye mülki görinür gözüne az

Hikâyet (2)
952 Dinle ey dil yine bir pend-i mübîn
Kân-ı gevher gibi pür-sûd u metîn

953 Yûsuf'un hâlin işitdün niçe kez
Saldılar bir çâha kaddi niçe gez

954 Başına kasd itdiler kardaşları
Atdılar tan ile vâfir taşları

955 Cümlesi cevr itdi biri dönmedi
Sabr idüp Yûsuf bulara dınmadı

956 Kimi düzd ü kimi bende dir idi
Müstahakdur kayd u bende dir idi

957 Kim(i) dirdi Mısr'a sultân ol yüri
Virdi âhir ana sultân ol yiri

958 Söylenür tanz ile niçe söz olur
Bir mübârek sâat irür ü ölür

959 Sonra biri itdügine kalmadı
Bunlarun itdügini ol kılmadı

960 Çünki kâni oldı Hak virdügine
Ber-mezîd eyledi Hak virdü gine

961 Ey gönül say eyle dâ'im sag işe
Tâ eyülerle gelesin sagışa

962 Sabr yolında olıgör hâk-i râh
Başlara bindürür âhir hâki râh

Hikâyet (3)
963 Var idi bir hâce vü Sürhâb adı
Su yirine içdügi sürh-âb idi

964 Lâ'ubâlî hâce vü mey-hâr idi
Dürdveş nûş itmeden mey hâr idi

965 Eksük olmazdı şarâb u şâhidi
Rindligineydi bu iki şâhidi

966 Bu hevâdan âhir ol âlî-cenâb
Hânesin yapdı mey üzre çün habâb

967 Kalmadı bir habbesi vire meye
Bu degül kim ola vü viremeye

968 Şükr ü minnet kılmadı Mennân'a ol
Kaldı âciz şöyle bir menn nâna ol

969 Mâlunı kılma abes yirlerde sarf
K'itmeyeler sini hâl-i fakra sarf

970 Ne atâ iderse Hakk'a kâ'il ol
Hâlüni bil şükr-i Hakk'a kâ'il ol

971 Çün kanâatle olurmış pâs-ı nâs
Bî-kanâat olma k'oldun nâ-sipâs

Hikâyet (4)
972 Var idi bir yüzi gül hulkı perî
Yidi cennet hüsninün binde biri

973 Sûretine benzeyimezdi melek
Bir gören îsâr iderdi mâ-melek

974 Yüzi nûrı yog idi meh-tâbda
Benzeyimezdi ana meh tâbda

975 Hûblar bir sûret ol manî idi
Hüsn-i hûbı zeynden mugnî idi

İşâret Be-İlm-i Mûsikî
976 Âstânı kıble-i uşşâk idi
Nâlesi her birinün uşşâk idi

977 Kılsalar kûyından âheng-i hicâz
Her biri eylerdi âhengi hicâz

978 Her kaçan salınsa ol meh nâz ile
Hem-dem olurdı bular şehnâz ile

979 Laline irişseler bir bûselik
Cândan iderlerdi seyr-i bûselik

980 Zâ'idü'l-vasf idi hüsni mâlı kem
Sıgmaz idi hüsnine hîç keyf ü kem

981 Dirler idi ey nigâr-ı hûb-rûy
Rûy-ı hûbun gibi yokdur hûb rûy

982 Niçe bir fâka gamın çekmesen e
Agniyâdan oluban çekmesen e

983 Gel berü bir beg huzûrunda beg ol
Cümle halkından güzîde vü yeg ol

984 Dirdi maksûdum budur Hakk'a irem
Dünyede oldur bana Bâg-ı İrem

985 Âkıbet ol er erenlerden olur
Yanî maksûda irenlerden olur

986 Mâlik olanlar kanâat mülkine
Gâveveş kalmadı dünyâ mülkine

987 Câna kâni olmagı gel sanat it
Kâfir-i nefse gazâdur sanat it

988 Bil kanâat mahzen-i esrârdur
Bel kanâat mahzen ü esrârdur

989 Hem-nefes olup kanâatle bile
Tîg-i cânunı kanâatle bile

Hikâyet (5)

990 Var idi bir şeyh tevbekâr idi
Gice gündüz ana tevbe kâr idi

991 Kanda kim bassa mübârek pâyını
Haste gönüller olurdı pâyını

992 Geh ibâdet geh iyâdetde idi
Manîde her dem ibâdetde idi

993 Bir nazarda tâlibi ol bir yire
İrgürürdi kim cihân mülkin yire

994 Sînesi pür-cûş bir deryâyidi
San yedi deryâyı ol deryâ yidi

995 Gerçi gâyetde fakîrü'l-hâl idi
Fakr ile rûy-ı cihâna hâl idi

996 Lîk nesl ile bir ulu şâh idi
Himmet ile şefkat idi şâhidi

997 Girdi bir gün ol kemân-kad çilleye
Sanki bir hûr-ı bihiştî hulleye

998 Bir nidâ irdi ki ey Hak tâlibi
Artuk ister bendeden Hak tâlibi

999 Hâcetün ne zikr ile tesbîhden
Hırka vü seccâde vü tesbîhden

1000 Dünye mi yâ âhiret mi hâcetün
Söyle maksûdun bilinsün hâcet ön

1001 Kangısın kılsan mukarrer kâmda
Virevüz maksûdun evvel kâmda ???

1002 Şeyh açup agzını depretdi dilin
Ayladı genc-i dehânınun dilin

1003 Didi ey perverdigâr-ı cüz ü kül
Sen virürsin kirme atlas hâra gül

1004 Yoluna nem var ise kıldum nisâr
Mâl u mülk ü ehl ü nesl ile tebâr

1005 Ben reh-i ışkunda kılmadum bükâ
Bunları sana kanâat vir bana

1006 Niçe bir seyr eyleyem kûh u kemer
Bagla bilüme kanâatden kemer

1007 Ger kanâat olur ise hâsılum
Dünyede ser-sebz olısar hâsılum

1008 Ey dil imdi nefs atına kıl yarag
Cânuna eyle kanâatden yarag

1009 Bu yarag ile yüri azm it yola
Böyle kılmazsan seni bu yol yola

Bâb-ı Sâmin Zindegânî Hâleti

1010 Ey dil ahvâl-i cihânı kıl semâ
Çerh gibi eylegil vecd ü semâ

1011 Cân ile düşme sakın bu vâdîye
Buna dil viren çok âh u vâ diye

1012 Dâr-ı dünyâ bir müsâfir-hânedür
Pes neden meylün senün bu hânedür

1013 Şevk ile kıl bu güzergehden firâr
İlerü menzildedür dâr-ı karâr

1014 Her ne tâat kim buyurdı anı Hak
Farzdur bilmek gerek sin ânı Hak

1015 Dahı yirine getürmek farz olur
Belki farz-ı ayn u ayn-ı farz olur

1016 Biş nesne üzredür bünyâd-ı dîn
Anları îmânuna bünyâd idin

1017 Evveli îmân şehâdetdür hemîn
Evvel-i îmân şehâdetdür hemîn

İşâret Bi-Manî Bünüye'l-İslâmu Alâ-hamsîn

1018 Key sakın beş vakti fevt itme salât
Mustafâ'ya vir selâm ile salât

1019 Mâh-ı rûze iricek dut rûzeyi
Çün tamâm ola edâ ol rûzeyi

1020 Var ise mâlun zekâtını çıkar
Bir gün ol mâl u menâl elden çıkar

1021 Yiter ise kudretün hacc eylegil
Gayrı terk eyle ana hacc eylegil

Tergîb Be-Yâr u Be-İşret

1022 Yâr idin kendüne bir hûb u latîf
Tâ görine sohbetün hûb u latîf

1023 Meclis esbâbına andan sâz kıl
Hem-demün câm-ı şarâb u sâz kıl

1024 Sâz u söz ile düzüp mahfil beze
Kalmayısar bil ki bu mahfil bize

1025 İşret içün yakma ey bî-dil çerâg
Sohbet eyle durma çi bâg u çi râg

1026 Dâ'imâ cûyâ-yı bâg u gülşen ol
Goncaveş dil-teng oturma gül şen ol

Der-Beyân-ı Tahkîk

1027 Yârdan maksûd Bârîdür gönül
Ol kamu uşşâk yâridür gönül

1028 Meclis evkât-ı huzûrundur senün
Zabt idüp enfâs-ı evkâtı sen ön

1029 Mey gulüvv-ı ışk u câm ahvâldür
Işk bir ummândur u ahvâl dür

1030 Sâzdan maksûdumuzdur sûz-ı ışk
Kim virür uşşâka her dem sûzı ışk

1031 Ansuzın agsam miyân u yâ kinâr
İncinüp bizden sakın dutma kinâr

1032 Leb disem gönül leb-i deryâdadur
Bulınur zîrâ leb-i deryâda dür

1033 Lâ disem sanma murâdum lâ durur
Belki ol lâdan garaz illâ durur

1034 Nîk-hǻh-ı bende vü âzâde ol
Hizmet eyle cümleden âzâde ol

1035 Bir sühan-dân ile kıl dâ'im sahun
Kimseye kılma abes yire sühun

1036 Say it ırag ol beg ü subaşından
Bulanıcak gök olur su başdan

1037 Âlemün halkından ümmîdüni kes
Tâ ki tan itmeye sana hîç kes

1038 Togru bak mecmû âlem halkına
Kimsenün tan itme hûy u hulkına

1039 Gördügüne kıl eyü endîşe sen
Sakla eldeki dügümi dişe sen

1040 Cân ile sâlik gerekdür bu yola
Tâ ki fi'l-cümle bu yoldan bûy ala

1041 Bu kadar pend ü nasîhat sana bes
Söz kes dimezden öndin sana bes

Hikâyet (1)

1042 Var idi bir pâdişâh-ı bâ-cemâl
Cümle âlemden alurdı bâc-ı mâl

1043 Lîk nâ-dân idi zevki yog idi
Îşden hazzı vü zevki yog idi

1044 Perdesinde var idi bir dil-beri
Dünyeden olurdı gören dil berî

1045 Hüsni idi kaddi nihâlinün beri
Hüsnine dîvâne olurdı perî

1046 Hîç bakmazdı yüzine şâh anun
İncinüp vazına bir gün şâhınun

1047 Didi ömrün çog ola ey tâcdâr
Dâ'im olsun düşmenünün tâcı dar

1048 Îşsüz bâg-ı cihândur ömr kâh
Hırmen-i âlem olur bî-ömr kâh

1049 Devr kılsun sâkıyân-ı meh-cebîn
Niçe bir dem nûş idelüm çün cenîn (?)

1050 Tıfl iken yiter ki acdun niçe dem
İmdi gel nûş idelüm bir niçe dem

1051 Gel berü ışk âteşine ürelüm
Hırmenin cânun odına uralum

1052 Cân ki bî-ışk ola gark-ı hûn olur
Belki zâ'id ola gark-ı hûn n'olur

1053 Cehd idüp gel hâsıl eyle zevk-i dil
Kim bula o nesneden bin zevk dil

1054 Her ne câna kim ola bu pîşe kâr
Rüste-i manâda olur pîşekâr

1055 Bilmez idi şâh itmemişdi zevk
Çünki bildi oldı ol bir ehl-i zevk

1056 Işk ikidür yâ hakîkî yâ mecâz
Köpridür ışk-ı hakîkîye mecâz

1057 Birine irsen birine pâyedür
Lîk bir gözi vü gönli bayadur

Hikâyet (2)
1058 Var idi bir şehriyâr-ı bâhter
Eli altındaydı mülk-i Bâhter

1059 Leşkeri ceng eylese ol serverün
Ugraşurdı cümleden ol serv ön

1060 Bir nazar her kime olsa kahrnâk
Âlemi andan iderdi kahr pâk

1061 Gice gündüz işi güci ceng idi
Gûyiyâ bir bebr-i âhen-çeng idi

1062 Cem kıldukça o mîr leşkeri
Âleme sıgmazdı çâv-ı leşkeri

1063 Bî-nasîb idi be-gâyet îşden
Kendüden mahfî iderdi îş iden

1064 Cümle yüz dönderdi andan begleri
Memleket serverleri vü yegleri

1065 Ummadugı yirde bir dâr itdiler
Cem olup ol şâhı ber-dâr itdiler

1066 Ey gönül dûr olma îş ü nûşdan
Ölmedi âlemde îş ü nûş iden

Hikâyet (3)
1067 Oldı Zü'l-karneyn çün âyîne-sâz
Buldı maksûdı gibi âyîne sâz

1068 Sad hezârân lutf ile oldı tamâm
Kendi gönlinden geçen gibi tamâm

1069 Câm-ı dil gibi olup gîtî-nümâ
Adına didi anun Gîtî-nümâ

1070 İlm ile cehl ahterin meksûf idüp
Niçe dürlü râz u sırrı mekşûf idüp

1071 Didi erkânına ey cem-i izâm
Neylesen bozılmasa cem-i izâm

1072 Bulmadum serdârlıkdan behre hîç
Âb-ı rû virmez bana bu nehre hîç (?)

1073 Dîv-i nefsüm kılmadın cismüm zelîl
Cân iline bir nefes olun delîl

1074 Cümle didiler ki eyleye neşât
Kıla işret nerdine bast-ı bisât

1075 Çün olur işretden artuk nesne hîç
Eyleme işretden artuk nesne hîç

1076 Lezzet-i ünsi unutma yâr ile
Degme bir üns ile girmez yâr ele

Hikâyet(4)
1077 Şâh-ı âdil-dil Melik-i Nûşrevân
Kim bulupdur adl ile nûş revân

1078 Adl birle mülk âbâd eyledi
Şöyle k’adın Adl-âbâd eyledi

1079 Bir gün oturmış idi hâtır melûl
Cümle halkın idüp ol hâtır-melûl

1080 Ana kim bir beg kuluydı kendünün
Cümle beglerden görürdi kendin ön

1081 Tîrveş elden çıkup ol bed-gümân
Ser-keş olmış idi mânend-i kemân

1082 Söz açup Büzrüchmihr-i pâk-dil
Didi şâha eyle gamdan pâk dil

1083 Kim ki ol husrev-nişân olmak diler
Halk anı şâyeste şân olmak diler

1084 Ol bu serdâr olmagı âsân sanur
Düşer ise ansuzın boynı sınur

1085 Gam sana lâyık degüldür yime gam
Şehlere olmaz münâsib yime gam

1086 Çünki nîm bin olur imiş bir gamun
Hâtıra getürme binde bir gamun

1087 Hoş-dem olup ney gibi ol işretî
Say idüp elden çıkarma işreti

1088 Lezzet-i üns ile me'nûs ol gönül
Yârdan gayrında me'yûs ol gönül

1089 Şâm-ı sohbet subh-ı şârık gibidür
Subh-ı mihnet şâm-ı sârık gibidür

Hikâyet (5)

1090 İbn-i Âmir şeyh-i erbâb-ı nazar
Ana açılmış imiş bâb-ı nazar

1091 Zikri her gün sûret-i Leylî imiş
Fikri zülfi mûnis-i leylî imiş

1092 Gice gündüz sanatı feryâd imiş
Kendüzinden zînet ü fer yâd imiş

1093 Işk ile özini bed-nâm eylemiş
Künc-i mihnetden ebed bâm eylemiş

1094 Dimiş ol dîvâneye bir hem-demi
K'olmış imiş niçe demler hem-demi

1095 Niçe bir gönül gib'idüp câme çâk
Dökesin sünbül gibi başuna hâk
1096 Niçe bir bu lâle gibi dâglar
Nâlişe geldi elünden daglar

1097 Çün yigitligün var itme terk-i îş
Kim şeb-i pîrîde olmaz berg-i îş

1098 Didi Leylî kûyı gibi cây-ı ışk
Olsa anda eyler idi câyı ışk

1099 H*â*r görme sen ciger-h*â*r olmagı
Ehl-i dil izzet bilür h*â*r olmagı

1100 Kim ki meyl itmeye bir gül yüzine
Gonceveş ol bî-dilün gül yüzine

1101 Çünki oldum ışkınun kurbânı ben
Anı gördüm dünyede kurb anı ben

Bâb-ı Tâsi Cümleden Olup Cüdâ

1102 Ey gönül aç dîdesini ibretün
Gayra meyl itme var ise gayretün

1103 Kıl gülistân-ı Tabârî'den güzer
Bu hevâyı cân fezâsında gider

1104 Söz meyi câna safâ vir dürdden
Kim safâ virmez açılsa dürdiden

1105 Çünki kalmaz nakş u kalur Nakş-bend
Geç bu zâhir nakşuna bir nakş u bend

1106 Ger olasın kamudan bizersin
Olasın bî-mihnet ü bî-zâr sen
1107 Ankebût-ı tabun olmış perde-teN
Bir megesdür cânun ana perde ten

1108 Ger halâs eyleyesin bu dâmdan
Dahı ne korku ded ile dâmdan

1109 Gör bu sahrâda hezârân reng ü gûr
Dutasın avlar seni âhirle gûr

1110 Devr idüp döndükçe her gün şâm u bâm
Topraga salar niçe şâhı bu bâm

1111 Çerh şeh-bâzı ki gülgûn rengi var
Zerd olup zâr ile ditrer zengvâr

1112 Bu cihân bir mekri çok mekkârdur
Her dem ana hîle itmek kârdur

1113 Dünye bir köhne kebûter-hânedür
Bir safîri niçe yüz bin câna dür

1114 Budur ol yüze gülici pîre-zen
Hâk idüp niçe cüvân u pîr ezen

1115 Merd isen bakma yüzine vir yile
Gözün aç tozunı virmedin yile

Tenfîr Ez-Baz-ı Ulûm ve Tergîb Be-Baz
1116 Âh kim ag u karadan geçmedün
Şehr-i ilm olup kurrâdan geçmedün

1117 Nâzenîn ömri abes sarf eyledün
Yanî tahsîl-i fen-i sarf eyledün

1118 Bir zemân dahı dürişdün nahve sen
Yigreg idi varmasan ol nahve sen

1119 Bunca demler dahı oldun mantıkî
Ana harc itdün bu zîbâ mantıkı

1120 Hikmet aslına dürişdün bir zemân
Bilmedün nedür mekân ile zemân

1121 Gâhî tarîf-i riyâzî eyledün
Fikrüni cennet riyâzı eyledün

1122 Geh maâniydi sözün gâhî kelâm
Andan artuk söylemezdün bir kelâm

1123 Geçdi ömrün kesb idince âleti
Oldun uş enbâ'-yı cinsün âleti

1124 Bakma hükm-i Bû Alî Sînâ'ya sen
Bir nazar eyle *velev şi'nâ* ya sen

1125 Kim anun kıldugı Kânûn u Şifâ
Bu marazdan cânuna virmez şifâ

1126 Cümleden ilm-i ilâhîdür garaz
Cevher ol manîde kamusı araz

1127 Felsefe degül İlâhî didügüm
Âlet olur anda âlet didügüm

1128 Gayrı ko kendünde iste gün ü dün
Tâ sana el vire ilm-i min-ledün

Tenbîh Be-Nefs-i Nâtıka

1129 Kîmyâsında buyurmışdur İmâm
Kim ferâmûş eylesen half u emâm

1130 Dahı fevk u taht u kabl ü badı de
Bu cihât-ı sitti kurb u budı de

1131 Sen seni dahı unut pes kıl nazar
Ne kalur yirinde ey sâhib-nazar

1132 Nefs-i insânî o nesne dörd imiş
Sâ’iri kışr u o nesne dürd imiş

1133 Ger İmâmun kavlin eylersen kabûl
Himmet it kılmaga izân u kabûl

1134 Nefsüni bildünse bilürsin Hak’ı
Yoksa kaldun cehl ile Tanrı hakı

1135 Kûy-ı dil-dâra varılmaz serserî
Sâlikün lâ-büddür anda bir seri

1136 Lîk ol ser dahı bir server gerek
İricek cân vir ana ser ver gerek

1137 Ey niçe İblîs-i âdem-rûy vâr
Zâhiri zerdür içinde rûyı var

1138 Ancılayın mürşide uyma sakın
Dime kim bu şebde ben gâyet sakın

1139 İrişeydün ola mı bir kâmile
Tâ bu menzilden gideydün kâm ile

1140 Topragı iksîrine yüzüm süre
İdeyidün nakd-i kalbüni sere

1141 Olma her murg âşyânında zelîl
Sana bir şeh-bâza olayın delîl

Der-Vasf-ı Hazret-i Emîr Buhârî Sellemehullahu
1142 Kim alup çengâline bir dem seni
Gezdüre âfâkı ey merd-i senî

1143 Sırrıdur Hâce Bahâ'ü'd-dînün ol
Dürridür bahr-ı bahâ vü dînün ol

1144 Nakdidür Hâce İlâhî gencinün
Nakdini artur İlâhî gencinün

1145 Yiridür ol serverün İslâmbol
Marifet çog anda vü İslâm bol

1146 Kutb-ı Hak Mîr Buhârî andadur
Sanki dünyânun bihârı anda dur

1147 Devlet anun kim bunun gibi ere
Ölmedin pâyına yüz süre ere

1148 Ana irürsen iresin özüne
Koyasın kışrı iresin özüne

1149 Yoksa ne eb fâéide eyler ne üm
Bir bahâne oldı mürşid Hak'dan um

Hikâyet (1)
1150 Ahmed-i Muhtâr nûr-ı sadr u bedr
Ol zemân kim vâki oldı Ceng-i Bedr

1151 Gördi Hamza kılıcından kan tamar
Deprenüp cânda mahabbetden tamar

1152 Didi çünkim yâver ola amm bana
Dahı ne gussa çekem ne gam bana

1153 Bunı didi kâfir ile kıldı harb
Dâ'imâ gelmez yemekden lokma çerb

1154 Gerçi bileydi bayagı leşkeri
Lîk gâlib geldi yagı leşkeri

1155 Kırdılar kâfir çerisi haylini
Gördi âhirle ki sındı haylini

1156 Hakka yalvarup yire urdı yüzi
Kim yile virme bu bir avuc tozı

1157 Cebre'îl irdi ki ey şem-i şehi
Her giyâh-ı gülşenün serv-i sehî

1158 Her kimün kim püşti amm ola vü hâl
Dâgı gam olur ruhı cânında hâl

1159 Andan iste nusreti k'oldur Nasîr
Her işünde hem semî ü hem basîr

1160 Zikr-i Hakk'ı eyle dâ'im yâr-ı gâr
Gayr-ı Hakk'un sohbetinden eyle âr

1161 Ne umarsın hem-dem olup halkdan
Bu mıdur maksûd sini halk iden

1162 Diyeyüm sana gönül işün sagın
Gönlüni sâfî kıl Allâh'a sıgın

Hikâyet (2)
1163 Kabenün bânîsi İbrâhîm Halîl
Ol ki kadrini azîm itdi Celîl

1164 Fikr-i Hakk ile gezüp deşt ü cibâl
Gözine âlem görinürdi hayâl

1165 Lîk geh geh hubb-ı İsmaîl anı
Aluban anardı İsmaîlini

1166 Gayret-i Hak bâdî olup hışm-bîz
Didi gayrıyla mi sevdük sini biz

1167 Oglunı yolumda kurbân eylegil
Derd okına cânı kurbân eylegil

1168 Âkıbet oglın alup râh-beri
Dutdı k'ide cânı cisminden berî

1169 Nâ-gehân Cibrîl irüp kıldı duâ
K'ey ırak zât-ı şerîfünden degâ

1170 İmtihân idi bu Hak eyle didi
Yirine kurbân koç eyle didi

1171 Ulu mihnetdür alâyık dostlık
Bilmemiş bilmez alâyık dostlık

1172 Sevdügün farzâ melekdür yâ perî
Hak yolında düşmenündür her biri

1173 Gönlüni sen kesmeyince halkdan
Bir nazar ide mi sana halk iden

Hikâyet (3)

1174 Var idi bir er adı Şeyh-i Şekîk
Âdem oglanına anadan şefîk

1175 Gerçi dâ'im sâlim ü bî-renc idi
Lîk reng-i rûyı çün nîrenc idi

1176 Zikr ü fikri hazret-i Rezzâk idi
Sanma sûfîler gibi zerrâk idi

1177 Hak ne kim vireydi eylerdi atâ
Himmeti görende olmazdı gıtâ

1178 Didi bir gün kendüye kim ey fülân
Ey Hak'un yolında cânına kalan

1179 Niçe bir bu güft ü gûy-ı kabz u bast
Niçe bir bu cüst ü cûy-ı kabz u bast

1180 Olmayaydum ben eger ehl-i şürûr
Niçün eksileydi cânumdan sürûr

1181 Hâtif-i Gaybî irişdi semine
Nûr virdi cân u gönli şemine

1182 Didi itdükçe ile bu irşâdı sen
Olımazsın pür-safâ vü şâd sen

1183 Kim dilerse halk-ı âlemden güşâd
Ol güşâd olmaz ana olur kesâd

1184 Hakk'ı bir bil gayrı terk it mutlakâ
Tâ mukayyedden iresin mutlaka

1185 Vaslı n'eylersin cihândan fasl yeg
Kim sana her bâbdan bu fasl yeg

Hikâyet (4)

1186 Şâh-ı Gaznî bir gün itdi bir gazâ
K'itdi birbirine kâfirler azâ

1187 Şol kadar kırdı kiçiden uludan
Kim geçilmezdi o yirde ölüden

1188 Hâk ile hûnı muhammer eyledi
Hûnı âteş hâki micmer eyledi

1189 Nâle idüp derd ile sûrnâ gibi
Oldı kâfirde niçe ser pâ gibi

1190 Şâh çünkim ol gazâdan el yudı
Geldi vü hargâha indi el yudı

1191 Didi yâ Rab sen kabûl it bu neberd
Bir neberd oldı ki kılmaz bâga berd

1192 Kâfirün cânına çok dürlü cezâ
Eyledüm sini gerek yâ Rab cezâ

1193 Bir nidâ irdi ki ey Mahmûd ol
Hoş gazâdur âkıbet mahmûd ol

1194 Lîk kâfir kırdugunçün müzdini
Bizden istersen sayarsan müzd anı

1195 Binüm içün olmamışdur ol cihâd
Eyleme binüm visâlüme cihâd

1196 Hak içün kıl kıldugun amâle sen
Kılma andan gayr çün imâl sen

Hikâyet (5)

1197 Getürür bir âhû bir âhû-bere
Otlayu çıkdukça ol âhû yere

1198 Yanına düşüp segirdürdi bile
Gördi âhû kim virür başın yile

1199 Didi ey nahl-i ömürden tâze şâh
Oldı derdünden derûnum şâh şâh

1200 Nev-bahârum döndi uş dünbâlene
Âh eger bir seg düşe dünbâlene

1201 Bir zemân gel gûşe dut benden kesil
Olmadın nâ-çâr aramuzda kösil

1202 Görmesün yanumda hîç bir seg seni
Yoksa dogmaduk ider bî-şekk seni

1203 Yürür idi bere gâfil çerhden
Yimeyüp tîr-i belâyı çerhden

1204 İttifâkâ irişür hükm-i kazâ
Bir şehün saydı yiriydi ol fezâ

1205 Gördi bir âhû vü bir âhû-bere
Otlayu gelmiş ikisi bir yere

1206 Askerine didi şol âhûları
Avlayubileydünüz âh oları

1207 Sıçrayup bir kaç dil-âver atların
Saldılar âhûlar üzre itlerin

1208 Yügrüşü her cânibe dermân deyi
Avladılar ol iki der-mândeyi

1209 Bakdı âhû gördi çün kuzısını
Âh idüp didi n'idem kuzı seni

1210 Her neden kaçdumsa geldi başuma
Tâze dâg urdun yürekde başuma

1211 Sakınurdum sana irmesün ölüm
Başuma ugradı aglarken ölüm

1212 Bir idi evvel gamum şimdi iki
Bana bu derd ü belâlar ne(y)iki

1213 Dünyede ferd olmag imiş kâ'ide
Bize virilmedi ol ne fâ'ide

1214 Nûr-ı Hak'dan gayra dil virme çekil
Olur ise sûretâ şem-i Çigil

1215 Ey Atâ bu âlemi bir cümle kıl
Ehline haml eyle Hakk'a hamle kıl

İşâret Be-nutk

1216 Kim netîcedür garaz eşkâlden
Yoksa ne hâsıl kurı işkâlden

Bâb-ı Âşir Hakk'a Olmakdur Yakın

1217 Ey dil olma bir nefes cânânesüz
Cân kulagın aç dise cânâ ne söz

1218 Yârdan gayrıyı hânenden çıkar
Yoksa gavgâ-yı cihân başa çokar

1219 Hubb-ı dünyâ bâl u hâtır eridür
Devlet anun kim dil evin arıdur

1220 Ol ki bir kez bâg-ı vahdetden geçer
Gülşen-i pür-hâr-ı kesretden geçer

1221 Bûy-ı Hak bûy-ı gül-i irfânı bil
Râh-ı Hak'da ey gönül örf anı bil

1222 Kim Süleymân meclisine bu seni
İrgüriser nitekim bu bû seni

1223 Ol ki cânı tâlibi yâ hû olur
Virdi yâ men hû anun yâ hû olur

1224 Hak yolında çün bulardur kâr-ı dîn
Hakkı istersen buları kâr idin

1225 Gel berü hırs u hevâdan vâz geç
Key sakın işün gücün kalmaya geç

1226 Ger zamîründe var ise meyl-i hûr
Şöyle bil kim sana itmez meyli hûr

1227 Olsa sayun vasl-ı gılmân u kusûr
Himmet-i âlîde eylersin kusûr

1228 Kim ki baksa Kevser ü Tûbâ'ya ol
Olımaz mazhar *leküm tûbâ* ya ol

1229 Pür-semerdür bâg-ı manî vü nahîl
Bâgbânı kimseye olmaz bahîl

1230 Nahl-i âlemde çü sensin tâze şâh
Virse tan mıdur yimişler tâze şâh

1231 Marifetdür ol ter ü tâze yimiş
Olmaz anlar kim bu yimişden yimiş

1232 Evvelâ bilmekdür andan işlemek
Bilmez isen artısardur işle emek

1233 Ne biter bu işlemek söz bilmeden
Yâ abes yire yügürüp yilmeden

1234 Himmet it ilmün ki ayna irişe
Katrelık mahv ola ayna irişe

1235 Kâ’im-i leyl olıgör sâ’im nehâr
Tâ ki yüzün güle mânend-i bahâr

1236 Yâr nâz eylerse sen eyle niyâz
Gül-şeker bil elüne sunsa piyâz

1237 Râh-ı Hak’da şol kadar çek zahmeti
Tâ nüzûl ide sana Hak rahmeti

1238 Kim senün senligüni mahv eyleye
Gel berü senligüni mahv eyle ye

1239 Tâ gidesin sen kala Hak varlıgı
Yoga tebdîl eyleye Hak varlıgı

1240 Çün elün varlık suyından yuyasın
Hakk idüp varlık yazusın yoyasın

1241 Bir vücûd ile olursın var sen
Bu cihân ger yog ola sen var sen

İşâret Be-Mertebe-i Fenâ

1242 Şema pervâne ki yanar yakılur
Katre varın mahv idüp deryâ kılur

1243 Nûr mahz olsa bu ilmidür bile
Ol dahı kendüzini eyle bile

1244 Âb-ı deryâda çıkar bunca buhâr
Âkıbet eyler yine azm-i bihâr

1245 Anlayıbildünse bir katre nedür
Dahı ne der bâd u yer sana ne dür

1246 Zîre zâhir katredür bâtında bahr
Anla manâ kılma sûretde bahar

Hikâyet (1)

1247 Çün Kelîmi istedi Hak rü'yetin
Neye talîk itdi gör Hak rü'yetin

1248 Her dem isterdi cemâlini göre
Nice gösterür cemâlini kûra

1249 Dir idi yâ Rab seni göster bana
Bir nazar eyleyeyin senden yana

1250 Eydür idi dâ’imâ açup el âh
Bini mahrûm itme andan yâ İlâh

1251 *Len terânî* geldi hazretden cevâb
Hoş cevâbı rûşen ü sâfî çü âb

1252 Lâkin istidrâk idüp dir daga bak
Yanî gönlündeki derd ü dâga bak

1253 Ger yirinde duragörürsin beni
İledürsin sag esen cân u teni

1254 Çün tecellî eyledi Allâh ana
Nice hâlet irişür Allâh an a

1255 Kim geçüp bilmez olur kendüzini
Unıdur gicesini gündüzini

1256 Bundan evvel ger tamâm olsa fenâ
Ol fenâdan olsa egninde kabâ

1257 Dahı evvelden tamâm olaydı kâr
Bu kadar kılmayayidi ana kâr

1258 Göremezsin dïstı Mûsâ gibi
Berk ile kalsan eger Mûsâ gibi

1259 Zerre kalmamak gerekdür vardan
Tâ nazar eyleye sana var iden

1260 Ey gönül cân bezmine bî-ten yüri
Hoş semâa gir idüp ten ten yüri

1261 Mezraında boynı her biten eger
Âkıbet cânın dahı bî-ten eker

Hikâyet (2)
1262 Şeyh-i reh Mansûr *ene'l-Hak* dir imiş
Ehl-i Hak dirler anı Hak dir imiş

1263 Kendüzi gitmişdi Hakk idi kalan
Ol degül idi bu davâyı kılan

1264 Şehr halkınun kimi atardı seng
Kimi tan iderdi k'ey bî-heng ü seng

1265 Hak yolında bunca akdâm eyledün
Niçün âhir küfre ikdâm eyledün

1266 Dir idi ışk ile olan derdnâk
Kâfirem ger küfrden eylerse bâk

1267 Korkudursan tîg-i tîz ü tîr ile
Hâtıra ölüm getürmez yir ile

1268 Şol dem oldum ben koyup mülk-i tahûr
Bu harâb-âbâddan kıldum zuhûr

1269 Tâ ki adum dünyede Mansûr idi
Kulagumda bu sadâ çün sûr idi

1270 Ol ki kâmı atlas u dîbâ ola
Ta bu yüze gülici dünyâ ola

1271 Bencileyin hîç bî-zâr ola mı
İşi güci nâle vü zâr ola mı

1272 Tâ ki ben bu başumı terk eyledüm
Tâc-ı ışka âlemi terk eyledüm

1273 Geç dilâ bu dârdan Mansûrveş
Himmeti alâ kıl ol Mansûra eş

Hikâyet (3)
1274 Bir gice Hallâc'ı düşde gördiler
Ol düşi âşıklara degürdiler

1275 Başı kesilmiş içinde câmı var
Nûş ider ser kâsesinden câmvâr

1276 Didiler başunı niçün kesdiler
Sana benzer kim kakıyup küsdiler

1277 Didi ol sultân nîkû nâmumuz
Kim feleklere çıkardı âhumuz

1278 Bî-ser olana sunarmış câmını
Biz dahı kesdük idindük câm anı

1279 Câm-ı manî(y)i ol er kim nûş ider
Zehr ise cân virmek anı nûş ider

1280 Resmini bozar yog ider ismi de
Şol elif gibi ki ola bismi de

1281 Sini her ismün gönül bir destere
Âkıbet başın keser çün dest ire

Hikâyet (4)
1282 Var imiş bir bahr ber-ter Kâf'dan
Mevci anun harf-i hâ vü kâfdan

1283 Adı hem Deryâ-yı Bî-Pâyân imiş
Câyı bî-destân u bî-pâyân imiş

1284 Dem-be-dem oldukça âbı mevc-hîz
Dimez imiş çerhe ednâ mevc-i çîz

1285 Ol denizden kime irse câzibât
Anlamaz gird-âb-ı huşk u hâdisât

1286 Sâlik ol bahre irişicek yakın
Sırrı dirmiş cânı bu suya yak in

1287 Bir nidâ irer imiş geç vehmden
Kim murâdına irişmez vehm iden

1288 Çıkmaz imiş içine giren dahı
Geh dönermiş ana giren dahı

1289 Kim nemekdâna düşen olur nemek
Nitekim ârifde nûr olur yemek

Tenbîh Be-Fenâ fillâh

1290 Salsa varlık sûretini suya buz
Kimse hakkında diyemez ag u boz

1291 Varlıgına çün ura ura demür
Oddan gayrı görinmez bin dem ur

1292 Sen de cismün ışk ile dil ur oda
Hâlis it altunı misden ur oda

Der-Mevize-i Hán-ı Safâ

1293 Ey bürâzer dost sânidür hemîn
Ansuz olan ömr zâyidür hemîn

1294 Hayf ola ol ömre kim bir yârsuz
Geçe bu âlemde kâr u bârsuz

1295 Dostı kesb eyleyecek yerdesin
Dîdeden götür bu gaflet perdesin

1296 Gel berü aç gözini var ise bak
Şol bir âhûdan al ey miskîn sebak

1297 Gûşvâr olsun sana bu mâ-cerâ
Kim iderken deşt ü sahrâda çerâ

1298 Gayr-ı cinsin görse şol resme yiler
Bagrı kan dolınca yügürür yiler

1299 Cinsine irince ârâm idemez
Kimseler yinüp anı râm idemez

1300 Cins idinme nefsi çirkin gider
Ol musaffâ nefs çirkîn gider

1301 Râh-ı şer-i Ahmed-i Muhtâr bil
Ehl-i Hakk'un bu durur muhtârı bil

1302 Hakkı istersen cihânda Hak budur
Hakk'a bundan togrı yol yok hak budur

1303 Ol ki her neyi dilersen bol virür
Kâfire dutsag olana yol virür

1304 Murg-ı cân hâkî kafesden uçmadın
Câm-ı sâkî-i ecelden içmedin

1305 Nitekim meh-tâb yog ider bezi
Umaruz kurtara birlikden bizi

1306 Ayn benlikden gönül gel el yu
Gidicek tâ ideler yâd el eyü

Vaz u Nasîhat Be-Nefs-i Hod ve İstiânet Der-h*â*st Kerden

1307 Niçeye dek ey Atâ bu kîl ü kâl
Hâl iste kim olasın nîk-fâl

1308 Kâtibî'nün şehri Nîşâbûrsa
Melce'-i Attâr gibi nûrsa

1309 Sen Yesev'den Şeyh Ahmed pûrısın
Manî yüzinden o şemsün nûrısın

1310 Sûretâ hâk-i reh-i Üsküb'sin
Madenîsin sen zer-i üskübîsin (?)

1311 Resmini haddüm degül tarîf idem
Gün gibi rûşen nice tarîf idem

1312 Her sözüni nisbet it ol merde sen
Dirilüp tâ olmayasın mürde sen

1313 Çün o deryâdan ola sana gıdâ
Pes muînündür hakîkat mâ-adâ

1314 Yanî şol erbâb-ı dil kim geçdiler
Cümle bu dâr-ı fenâdan göçdiler

1315 Evvelâ bahr-ı sahun Attâr'dur
Itrı birle niçeler attârdur

1316 Bahr-ı sânî hazret-i Mevlâ-yı Rûm
Kul ol tâ olasın mevlâ-yı Rûm

1317 Sâlisi Hâce Senâyî anlarun
Gerçi bunlardan geçüpdür anlar ön

1318 Râbiidür Şeyh Sadî hazreti
Kim gazel bâgına virdi huzreti

1319 Hâmisi Hâce Nizâmî Gence'dür
Kim pür itdi nazm ile beş gence dür

1320 Sâdisi mîr-i sühan Husrev durur
Kim maânî mülkine husrev durur

1321 Bahr-ı sâbi Hazret-i Câmî durur
Mest iden cânı bunun câmı durur

1322 Yâ İlâhî ne ola binüm bilüm
Kim hevâlarda geçer ayum yılum

1323 Geçmedi dahı hevâlardan dilüm
Geçdi tîr-i çerh idüp dilüm delim

1324 Hayretün bahrındadur cân merkebi
Leng ü lüng üftâdedür ten merkebi

1325 İşbu yidi bahr yüzi suyına
Bizi ilkâ it bularun suyına

1326 Dahı şunlarun hakıyçün k'anları
Eyledün ilm ile gevher kânları

1327 Oluban her biri bir ulu deniz
İşbu sâhilde yürürler dipdiniz

1328 Şer ile tezyîn idüp zâhirlerin
Eyledün dünyâ vü dîn tâhirlerin

1329 Hem ibâdât-ı hakîkîyle olar
Habl-ı ışka rişte-i cânı ular

1330 Demlerin hasr eylemişlerdür buna
Tâ cihânda bulınanlar bir buna

1331 Hazretünde hürmetiyçün bunlarun
Elini dut düşmişüz biz bunlarun

1332 Zâhirüm dîbâ-yı şer ile beze
Âhir it dünyâyı şer ile bize

1333 Eyleme şeründen ayru bir nefes
Şer ile hatm it kalınca bir nefes

1334 Dahı İslâm-ı hakîkî şemmini
Vir ki zâ'il ide nefsüm semmini

1335 Yanî şol yoklık şarâbından dadır
Kim iki âlem safâsı andadur

1336 Dahı birligün hakiyçün ber-devâm
Eyleyevüz k'andadur binüm devâm

1337 Kıl makâm ehli bu hâl ile koma
Kâni itme bir denizden bir kuma

1338 *Hâl çün cilvest zi-ân zîbâ arûs*
V'ân makâm ân halvet âmed bâ-arûs

1339 *Cilve bîned şâh u gayr-ı şâh nîz*
Vakt-i halvet nîst cüz-şâh-ı azîz

Der-Hâtimet ve Zikr-i Şuarâ-yı Mâzî

1340 Ne diyelüm derd çokdur söz uzun
Ey gönül söyleyelüm azın özin

1341 İş tamâm olmaz beyân u kavl ile
Nazm u tasnîf ü usûl u kavl ile

Der-Zikr-i Şuarâ-yı Acem

1342 Şöyle farz eyle ki oldun Unsurî
Korsın âhir çâr tâk-ı unsurı

1343 Farz idelüm âlemün hâkânısın
Âkıbet hâk içre çün Hâkânîsin

1344 Olsa tâcun çerh-i mihr-i enverî
Tahtun âhir tahtadur çün Enverî

1345 Zerk idüp yüz kez giyersen ezrakî
Çerh ider âhir seni çün Ezrakî

1346 Olur isen eşref-i çerh-ı esîr
Menzilün hâk olısar misl-i Esîr

1347 Niçe bir nazm-ı Dakîkî idesin
Yâ niçe fikr-i dakîkî idesin

1348 Yâ niçe efkâr-i sîm ü ascedî
Bir tasavvur it ki n'oldı Ascedî

1349 Bin kezin kum kum disen kumrî gibi
N'ideyin disen gerek Kumrî gibi

1350 Ey niçe şîrîn-sühan tûtî gibi
Hâke habs olmış durur tûtî gibi

1351 Olur ise nazm-ı hûbun ayn-ı lutf
Kahr idüp âhir sana kılmaya lutf

1352 Ger kelâm ile Emâmî olasın
Yâ cihân halkı imâmı olasın

1353 Son ucı misl-i Nizârî olasın
Âlemün zerd ü nizârı olasın

1354 Ger hayâl ile olup Hâce Kemâl
Bulasın inşâ vü nazm ile kemâl

1355 Nazm-ı pâkün ola cârî çün İmâd
Beyt-i ömrün âhir olur bî-imâd

1356 Sözde yüz nâzüklik eyle çün Hasan
Sana sûd itmez velî hulk-ı hasen

1357 Bin kezin Hâcû gibi ol nahl-bend
Âkıbet geçer sana bu nahl bend

1358 Sözde say itme Atîkî olmaga
Himmet it Hakk'un atîki olmaga

1359 Kanda gitdi n'oldı Firdevsî kanı
Ol sözi uşşâk-ı firdevsî kanı

1360 Her sözi bir feyz-i rûhânî imiş
Sad hezârân feyz-i rûh ânî imiş

1361 Kanı Selmân [u] Süleymân-ı sühan
Eyledi nazmun Süleymânı sühan

1362 Yâ kanı Katrânı vü kanı Zahîr
Hak'dan artuk buldılar mı hîç zahîr

1363 İsferengî yâ Nazîrî kandadur
Dünyede misl ü nazîri kandadur

1364 Kanı h*â*ce İsmet ü kanı Gıyâs
Yâ gıyâse'l-müstagîsîne'l-gıyâs

1365 Kanı H*â*ce Hâfız u Nâsır kanı
Hak'dan artuk hâfız u nâsır kanı

1366 Yâ Nevâyî kandadur Lutfî kanı
Ne nevâsı kaldı ne lutfı kanı

1367 Bu degül ancak Acem fâzılları
Bir niçe bunca ola fâzılları

1368 Cümlesini nakl idersek söz uzar
Râst gelmez işbu yazıya bozar

1369 Diyelüm Rûmîlerün de bazısın
Ey Atâ sen de o külden bazsın

Der-Zikr-i Şuarâ-yı Rûm

1370 Kanı ol mülk-i belâ Sultân Cem
Pençesinde mûr idi şîr-i ecem

1371 Kanı Paşa kim emîr-i nazm idi
Olsa lâyıkdur Emîr-i Nazm adı

1372 Âsaf-ı devrân kanı kim Adnî'dür
Lutfına lâyık Bihişt-i Adn'dür

1373 Kanı Mevlânâ İzârî oldı hâk
Tâze gül gibi izârı oldı hâk

1374 Kanı hikmet kânı H*â*ce Ahmedî
Hayr ile yâd it seversen Ahmed'i

1375 Yâ fesâhat madeni kim Şeyhî'dür
Rûm'da erbâb-ı nazmun şeyhidür

1376 Yâ Nizâmî kim ferîd-i asr idi
Pîşesi hamr-ı maârif-i asr idi

1377 Yâ Atâyî kim vahîd-i Rûm idi
Fenn-i şir ile Vahîdî Rûm idi

1378 Kanı Mehdî n'oldı Ulvî kandadur
Ol felekden kadri ulvî kandadur

1379 Kanı ol mîr-i yegâne Kâsımî
Oldı san lutf u halkun kâsımı

1380 Çâkerî Beg kanı Şâmî kandadur
Hîç belürmez subh u şâmı kandadur

1381 Kanı Sâfî vü Safî kanı Hafî
Oldılar cümle yir altında hafî

1382 Ol ziyâ-yı şems-i Hak Hamdî kanı
Hakk'a dâ'im eyleyen hamdı kanı

1383 Kanı Şemsî ya Hilâlî kandadur
Gün yüzi kaşı hilâli kandadur

1384 Kanı Necmî n'oldı yâ Kutbî kanı
Ol fazîlet çerhinün kutbı kanı

1385 Kanda gitmişdür ya kanı Şâhidî
Mülk-i manîde o da bir şâh idi

1386 Şeyh-i erbâb-i safâ Şemî kanı
Bezm-i ihvân-ı vefâ şemi kanı

1387 Yâ şehîd-i Hak Muhibbî kandadur
Cümle şâhidler muhibbi kandadur

1388 Yâ Kemâl ile Nihânî kandadur
Kim kemâl ile dizerler kandadur

1389 Yâ Necâtî Husrev-i şîrîn-kelâm
N'oldı hatm itdi maânî vü kelâm

1390 Yâ kanı fazl ehl-i pür-cûd u atâ
Rûhına Hak ide bin rahmet Atâ

1391 Câmii ilm ü kemâlât idi ol
Sen de dil ana duâ-gûyende ol

1392 Kanı bunca ehl-i diller n'oldılar
Cümle dâr-ı hulda rıhlet buldılar

1393 Sanasın bir bülbül idi her biri
Dar olup bu bâg-ı fânîde yiri

1394 Kat idüp kayd u taalluk bagını
Gitdiler ögmege cennet bâgını

1395 Gerçi bu gülşende çok nesne biter
Bâkî kalmaz hîç biri âhir yiter

1396 Bu çemende niçe güller açılur
Cümlesi bergini direr açılur

1397 Bir niçe gün güler oynar salınur
Ansuzın bir yire dahı salınur

1398 Son ucı her hâr hâk olur gül âb
Hâk olan yiter kalur gülden gül-âb

1399 Sûretâ gerçi ne ol ne bu kalur
Ol yiter manîde bundan bû kalur

1400 Bir eserdür sana ol bû didügüm
Nîk fehm eyle benüm bu didügüm

1401 Ger zemânı zûd ola ger dîrdür
Bir eser koyan cihânda dirdür

1402 Ol eser durdukça durur dünyede
Gerçi kim âhirle kalmaz dünyede

1403 Anun içündür sovuk bu câme-kân
Yir ısıdınca olur ancak mekân

1404 Birisi dahı irişür yirine
Hayfâ kim bâkî degül hîç birine

1405 Hîç bâkî yokdur *illâ-vech-i hû*
Külli şey'un hâlikun illâ vechehû

Der-Özr-H*â*sten Be-noksân-Gûyende

1406 Ehl-i dillerden temennâ iderüz
Hâtıra gelen temennâyı derüz

1407 Bu kitâbun aybına kalmayalar
Ayn-ı ayb ile nazar kılmayalar

1408 Lutf idüp itmâm ideler eksügin
Bilürin başdan ayaga eksügin

1409 Hüsn-i hulkı ideler câna siper
Oldı çün târîh "mir'ât-ı siyer"

1410 Bir duâ-yı hayr ile yâd ideler
Rûhumuz mülkini âbâd ideler

1411 Hâliyâ biz diyelüm bir duâ
Min-cenâbinhû mucîbû men-deâ

1412 Her kim işbu genc-i nazmı hatm idE
Üstine dâl-i duâdan hatm ide

1413 Hak anı îmân ile hatm eylesün
Kendü mührin cânına hatm eylesün

DİZİN